

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

उदकशान्ति मन्त्रपाठः
(without Anushangam)

Contents

1	उदकशान्ति.....	6
1.1	वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः.....	6
1.2	वेदाधया	6
1.3	रक्षोग्रं.....	7
1.4	इन्द्र सूक्तं	9
1.5	ये देवाः.....	12
1.6	आयुष्कामेष्टि मन्त्राः.....	13
1.7	अंहोमुच मन्त्राः	13
1.8	शास्तृ सूक्तं (आप्यं).....	14
1.9	राष्ट्रभृतं	14
1.10	सर्प सूक्तं	16
1.11	पंचचोडाः	16
1.12	अप्रतिरथः	17
1.13	चमकं तृतीय अनुवाकः	20
1.14	विहव्यम्.....	20
1.15	मृगारः.....	22
1.16	सर्पाहुती मन्त्राः.....	25

1.17 गन्धर्वाहुती:	25
1.18 अज्यानि मन्त्रा:	26
1.19 अथर्वशीर्ष	27
1.20 प्रत्यंगिरस:	28
1.21 अन्न सूक्तं	34
1.22 वाख् सूक्तं	35
1.23 श्रद्धा सूक्तं	36
1.24 ब्रह्म सूक्तं	37
1.25 गो सूक्तं	38
1.26 सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं	39
1.27 नासदासीय सूक्तं	40
1.28 भाग्य सूक्तं	42
1.29 नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं)	43
1.30 नक्षत्र उपहोम मन्त्रा:	55
1.31 वरुण सूक्तं	62
1.32 पवमान सूक्तं	63
1.33 नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्रा:)	67

Notes: This Book has been brought to you with the courtesy of some Veda learners who have collaborated to prepare this book. This version is a special version without anushangam and compiled at a request of some Veda learning group. This first version is being uploaded as Version 3.0 to maintain tracking with main version which includes AnuShangam also.

Please give your feedback, comments and report errors to the e-mail id vedavms@gmail.com. We shall strive to make this book more accurate and error-free.

You may note that there are inherent “paata bedhas” when we compare various sources and books. We have made constant reference to the Taittiriya Sakhaa compiled and commented by Shri. Sayanacharya of 13th Century and Shri Bhatta Bhaskaracharya (period unknown). Their manuscript compilations were later converted into books by great Scholars. One of such sets of “Taittiriya” was printed and published during earlier 1900 A.D. at Govt. Branch Press, Mysore and another set later published under “Anandaashram Series”. These Books were referred to by us as our primary source material for this Book.

This book has not been prepared with any commercial purpose and is purely for studies.

Conventions used in Letters:

८ — is represented by (g)

८ — is represented by (gg)

८ — is represented by (gm)

८ — is represented as anunaasikam

Version Notes: Version 4.0 dated 30th November 2019

1. In this Version, the Source references of various Mantras have been indicated.

TS	-	Taittiriya Samhita
TB	-	Taittiriya Brahamanam
TA	-	Taittiriya Aranyakam
EAK	-	Ekaagni Kaandam
RV	-	Rig Veda Samhita

2. Corrections found and reported till 30th November 2019 have been incorporated
3. Convention improvements in Nasal, representation of Svarabhakti and sound extensions have been incorporated
4. Some Paragraph numbering will be different and the Paragrap numbers given for short forms of Mantra will be missing. Some numbers have been changed to match with Mantra Source Reference.
5. This is special version, **without any Anushangam** , prepared at the request of some Veda Learning Groups.

---

1 उदकशान्ति

हरिः ओं ।

श्री गुरुभ्यो नमः

1.1 वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः

ओं भूः तत्सवितुर्वरेण्यं । ओं भुवः भर्गो देवस्य धीमहि ।
ओ३ सुवः धियो योनः प्रचोदयात् । ओं भूः तत्सवितुर्वरेण्यं ।
भर्गो देवस्य धीमहि । ओं भुवः धियो योनः प्रचोदयात् ।
ओ३ सुवः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ।
धियो योनः प्रचोदयात् । ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ।

1.2 वेदाध्या

ओं । अग्निमीळे पुरोहितं-यज्ञस्य देवमृत्विजं । होतारं रत्नं धातमं ।
इषे त्वोर्जेत्वा वायवस्स्थो पायवस्थ देवो वस्सविता प्रार्पयतु
श्रेष्ठतमाय कर्मणे ।

अग्न आयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये । निहोता सत्सि बर्हिषि ।
शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये । शं योरभिस्रवन्तु नः ॥ 1

(1)

1.3 रक्षोघ्नं

कृ॒णु॒ष्व पा॒जः प्र॒सि॒ति॒न्न पृ॒थ्वीं या॒हि रा॒जे वा॒मवा॒ꣳ इ॒भेन॑ ।
 त्रृ॒ष्वी म॒नु प्र॒सि॒तिं द्रू॒णानोऽस्ताऽसि॑ वि॒ध्य र॒क्ष स॒स्तपि॑ष्ठैः ।
 तव॑ भ्र॒मास॑ आ॒शुया॑ प॒तं त्य॑नु॒स्पृश॑-धृ॒षता॑ शो॒शुचा॑नः ।
 तपू॑ꣳष्य॒ग्ने जु॒ह्वा प॒तं-गा॑नस॒न्दितो॑ वि॒सृज॑ वि॒ष्व गु॒ल्काः ।
 प्र॒ति॒स्प॒शो वि॒सृज॑-तू॒र्णित॑मो भ॒वा पा॒युर्वि॒शो अ॒स्या अ॒दब्धः॑ ॥ 2

यो॒नो दू॒रे अ॒घश॑ꣳ सो॒यो अ॒न्त्य॒ग्ने मा॒कि॒ष्टे व्य॒थिरा॑ द॒धर्षी॑त् ।
 उ॒द॒ग्ने ति॒ष्ठ प्र॒त्या त॑नु॒ष्वन्य॑-मि॒त्राꣳ ओ॒षता॑-त्ति॒ग्महे॑ते ।
 यो नो॑ अ॒राति॑ꣳ स॒मि॒धान॑ च॒क्रे नी॒चा तं॑ध॒क्ष्यत॑ स॒न्न शु॒ष्कं ॥
 ऊ॒र्ध्वो भ॒व प्र॒ति वि॒ध्या-ध्य॑स्म॒दा वि॒ष्कृ॑णु॒ष्व दै॒व्या॑न्य॒ग्ने ।
 अ॒व॒स्थि॒रा त॑नु॒हि या॒तु जू॑नां जा॒मिम॑जा॒मिं प्र॑मृ॒णीहि॑ श॒त्रून् ॥ 3

स॒ते जा॑नाति सु॒मतिं॑ या॒ वि॒ष्ठय॑ ई॒वते॑ ब्र॒ह्म॒णे गा॒तुमै॑रत् ।
 वि॒श्वा॑न्य॒स्मै सु॒दि॒नानि॑ रा॒यो द्यु॒म्ना॒न्य॒र्यो वि॒दुरो॑ अ॒भिद्यौ॑त् ।
 से॒द॒ग्ने अ॒स्तु सु॒भग॑ स्सु॒दानु॑र्य॒स्त्वा नित्ये॑न ह॒विषा॑ य उ॒क्थैः॑ ।

पि॒प्री॑षति॒ स्व आयु॑षि॒ दुरो॑णे॒ विश्वे॑दस्मै॒ सुदि॒ना-सा॑ऽसदि॒ष्टिः ।
अर्चा॑मि॒ते सु॒मतिं॑ घो॒ष्यर्वा॑ख्-सन्ते॒ वा वा॒ता जर॑ता मि॒यंगीः ॥ 4

स्वश्वा॑स्त्वा सु॒रथा॑ म॒र्जये॑-मा॒स्मे क्ष॒त्राणि॑ धा॒रये॑र-नु॒द्यून् ।
इ॒ह त्वा॒ भूर्या॑ च॒रेदु॒प॒त्मन् दो॑षावस्त॒ दी॒दिवा॑ꣳ स॒मनु॑द्यून् ।
क्री॑डन्तस्त्वा सु॒मन॑स॒ स्सपे॑माभि॒ द्यु॒म्ना त॑स्थि॒वाꣳ सो॒जना॑नां ।
यस्त्वा॒ स्वश्च॑स्सु-हि॒रण्यो॑ अ॒ग्न उप॑याति॒ वसु॑म॒ता र॑थेन ।
तस्य॑ त्रा॒ता भव॑सि॒ तस्य॑ स॒खा यस्त॑ आ॒तिथ्य॑ मा॒नुष॑ग् जु॒जोष॑त् ॥ 5

म॒हो॒रु॒जामि॑ ब॒न्धुता॑ वचो॒ भिस्त॑न्मा॒ पितु॑र्गो॒तमा॑द॒ न्विया॑य ।
त्वन्नो॑ अ॒स्य वच॑स-श्चि॒किद्धि॑ हो॒तर्य॑वि॒ष्ठ सु॒क्रतो॑ द॒मूनाः॑ ।
अ॒स्वप्न॑ ज॒स्तर॑णय॒ स्सु॒शेवा॑ अ॒तन्द्रा॑सोऽवृ॒का अ॑श्रमि॒ष्ठाः ।
ते पा॒यवः॑ स॒ध्रिय॑ञ्चो नि॒षद्या॑ग्ने॒ तव॑ नः पा॒न्त्वमू॑र ।
ये पा॒यवो॑ मा॒मते॑यं ते अ॒ग्ने प॑श्यन्तो अ॒न्धं दु॑रि॒ताद॑ र॒क्षन् ।
र॒रक्ष॑ ता॒न्त् सु॒क्रतो॑ वि॒श्ववे॑दा दि॒प्सन्त॑ इ॒द्रिप॑वो नाह॑ दे॒भुः ॥ 6

त्वया॑ व॒यꣳ स॒धन्य॑-स्त्वो॒ता स्तव॑ प्र॒णीत्य॑ श्याम॒ वाजा॑न् ।

उ॒भा॒श॒ꣳ सा॑ सू॒दय॑ स॒त्यता॑ तेऽनु॒ष्टु॒या कृ॑णु॒ह्य-ह॑याण ।
 अ॒या ते॑ अ॒ग्ने स॒मिधा॑ वि॒धेम॑ प्र॒ति॒स्तोम॑ꣳ श॒स्य॑मा॒नं गृ॑भाय ।
 द॒हा॒श॒सो र॒क्षसः॑ पा॒ह्यस्मा॑न् द्रु॒हो नि॒दो मि॒त्रम॑हो अ॒वद्या॑त् ।
 र॒क्षो॒हणं॑ वा॒जिन॑मा॒जि घ॒र्मि मि॒त्रं प्र॒थिष्ठ॑ मु॒पया॑मि श॒र्म ।
 शि॒शानो॑ अ॒ग्निः क्र॑तुभि॒स्समि॑द्ध-स्स॒नो दि॒वा स रि॑षः
 पा॒तु नक्तं॑ ॥ 7

वि॒ज्योति॑षा बृ॒हता॑ भा॒त्यग्नि॑ रा॒वि-र्वि॑श्वा॒नि कृ॑णु॒ते म॒हित्वा॑ ।
 प्रा॒दे॒वीर्मा॒या स्स॑ह॒ते दु॒रेवा॑ शि॒शी॑ते शृ॒ंगे र॒क्षसे॑ वि॒निक्षे॑ ।
 उ॒तस्वा॒नासो॑ दि॒विष॑न्त्व॒ग्ने स्ति॒ग्मायु॑धा र॒क्षसे॑ ह॒न्त वा उ॑ ॥ 8 (2)

1.4 इन्द्र सूक्तं

इन्द्रं॑ वो वि॒श्वत॑स्प॒रि ह॒वाम॑हे जने॒भ्यः । अ॒स्माक॑मस्तु के॒वलः॑ ।
 इन्द्रं॑ नरो॒ नेम॑धि॒ता ह॒वन्ते॑ यत्पा॒र्या यु॒नज॑ते धि॒यस्ताः॑ ।
 शू॒रो नृ॑षा॒ता श॒वस॑श्च॒का न आ॑ गोम॒ति व्र॑जे भ॒जा त्व॑न्नः ।
 इन्द्रि॒याणि॑ श॒तक्र॑तो॒ या ते॑ जने॒षु प॒ञ्चसु॑ । इन्द्र॒ तानि॑ त आ वृ॒णे ।

अनु॑ते दा॒यि॒ मह॑ इ॒न्द्रि॒याय॑ स॒त्रा॒ते वि॒श्व॒मनु॑ वृ॒त्रह॑त्ये ॥ 9

अनु॑ क्ष॒त्रम॒नु स॒हो य॒ज॒त्रेन्द्र॑ दे॒वेभि॒रनु॑ ते नृ॒षह्ये॑ ।

आ॒यस्मि॑न्त् स॒प्तवा॑स॒वा स्ति॑ष्ठन्ति स्वा॒रुहो॑ यथा ।

ऋ॒षिर्ह दी॒र्घ श्रु॑त्त॒म इन्द्र॑स्य घ॒र्मो अ॒ति॒थिः ।

आ॒मासु॑ प॒क्वमै॑रय॒ आ सूर्य॑ꣳ रो॒हयो॑ दि॒वि ।

घ॒र्म॒न्न सा॒म॒न्त॒प॒ता सु॒वृ॒क्ति॒भिर्-जु॑ष्टं गि॒र्वण॑ से॒गिरः॑ ।

इन्द्र॑मिद् गा॒थिनो॑ बृ॒हदिन्द्र॑ म॒र्केभि॑ र॒र्किणः॑ । इन्द्रं॑ वा॒णीर॑नूषत ॥ 10

गा॒य॒न्ति॒त्वा गा॒य॒त्रि॒णो च॑ त्य॒र्क म॒र्किणः॑ ।

ब्र॒ह्माण॑स्त्वा श॒त॒क्र॒त-वु॒द्वꣳ श॒मि॒व ये मि॑रे ।

अꣳहो॑ मु॒चे प्र॑भ॒रेमा॑ म॒नीषा॑ मो॒षिष्ठ॑-दा॒व्ने सु॒म॒तिं गृ॑णा॒नाः ।

इ॒दमिन्द्र॑ प्र॒ति ह॒व्यं गृ॑भा॒य स॒त्यास्स॑न्तु॒ यज॑मा॒नस्य॑ का॒माः ।

वि॒वेष॑यन्मा॒ धिष॑णा॒ ज॒जान॑ स्त॒वै पु॒रा पा॒र्यादिन्द्र॑ महः॑ ।

अꣳह॑सो॒ यत्र॑ पी॒पर॑द्यथा॒ नो ना॒वे॒व या॑न्त॒ मु॒भये॑ ह॒वन्ते॑ ॥ 11

प्र॒स॒म्राजं॑ प्र॒थम॑ म॒ध्व-रा॑णा॒मꣳ हो॒ मुचं॑ वृ॒षभं॑ य॒ज्ञि॒या॒नां ।

अ॒पा॒न्न-पा॒तम॑श्चि॒ना ह॑यन्त॒ म॒स्मिन्न॑र इन्द्रि॒यं ध॑त्तमो॒जः ।
 वि॒न इन्द्र॑ मृ॒धो ज॑हि नी॒ चा य॑च्छ पृ॒तन्य॑तः ।
 अ॒ध॒स्पदं॑ त॒मीं कृ॑धि यो अ॒स्माँ अभि॑दा॒सति॑ ।
 इन्द्र॑क्ष॒त्र म॒भि वा॒ममो॑जो ऽजा॒यथा॑ वृष॒भ च॑र्षणी॒नां ।
 अ॒पा॒नुदो॑ ज॒नम॑मि॒त्र य॑न्त॒ मु॒रुं दे॒वेभ्यो॑ अ॒कृ॒णो॒रु लो॒कं ।
 मृ॒गो न॑ भी॒मः कु॑च॒रो गि॑रि॒ष्ठाः प॒राव॑त॒ आज॑गा॒मा-प॑र॒स्याः ॥ 12

सृ॒कँ स॒ँ शाय॑ प॒विमि॑न्द्र ति॒गमं॑ वि॒शत्रू॑न् ताडि॒ विमृ॑धो नुद॒स्व ।
 वि॒शत्रू॑न् विमृ॑धो॒नुद॑ वि॒वृ॒त्रस्य॑ ह॒नू रु॑ज ।
 वि॒म॒न्युमि॑न्द्र भा॒मितो॑ ऽमि॒त्रस्या॑भि दा॒सतः॑ ।
 त्रा॒ता॒रमि॑न्द्र म॒वि॒ता॒र मि॑न्द्रँ ह॒वे ह॑वे सु॒हव॑ँ शू॒रमि॑न्द्रं ।
 हु॒वे नु॑ श॒क्रं पु॒रुहू॑त मि॑न्द्रँ स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ धा॒त्विन्द्रः॑ ॥ 13

मा ते॑ अ॒स्याँ स॑ह॒साव॑न् परि॒ष्ठा व॑घाय॒ भूम॑ ह॒रि॒वः प॒रादै॑ ।
 त्रा॒य॒स्वनो॑ ऽवृ॒केभि॑-र्व॒रूथै॑ स्त॒व प्रि॒यास॑ स्सू॒रिषु॑ स्याम ।
 अ॒न॒व॒स्ते र॑थ॒मश्वा॑य तक्षन्-त्व॒ष्टा व॑ज्रं पु॒रुहू॑त द्यु॒मन्तं॑ ।

ब्र॒ह्मा॒ण इन्द्रं॑ म॒हय॑न्तो अ॒र्कैर॑व॒र्द्धय॑-न्न॒हये॑ ह॒न्त वा॑ उ ।
वृ॒ष्णे य॑त्ते वृ॒षणो॑ अ॒र्कम॑र्चा निन्द्र॒ ग्रावा॑णो अ॒दि॒ति-स्स॒जोषाः॑ ॥
अ॒नश्वा॑सो ये प॒वयो॑ऽर॒था इन्द्रे॑षि॒ता अ॒भ्यव॑र्त्तं त॒दस्यू॑न् ॥ 14 (3)

य॒त इन्द्र॑ भ॒याम॑हे ततो॑ नो॒ अभ॑यं कृ॒धि ।
म॒घव॑न् च्छ॒ग्धि त॒व तन्न॑ ऊ॒तये॑ वि॒द्विषो॑ वि॒मृधो॑ ज॒हि ।
स्व॒स्ति॒दा वि॒शस्प॑ति-वृ॒त्रहा॑ वि॒मृधो॑ व॒शी ।
वृ॒षेन्द्रः॑ पु॒र ए॒तु न॑ स्स्व॒स्ति॒दा अभ॑यं क॒रः ।
म॒हाꣳ इन्द्रो॑ व॒ज्र बा॒हु षोड॑शी श॒र्म य॑च्छतु ।
स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ करो॒तु ह॑न्तु पा॒प्मानं॑ योऽस्मा॑न् द्वेष्टि॑ ।
स॒जोषा॑ इन्द्र॒ सग॑णो म॒रुद्भि॒ स्सोमं॑ पिब वृ॒त्रह॑न् च्छूर वि॒द्वान् ।
ज॒हि श॒त्रूꣳ र॑प॒मृधो॑-नु॒दस्वा॑था भ॒यं कृ॑णुहि वि॒श्वतो॑ नः ॥ 15 (4)

1.5 ये देवाः

ये दे॒वाः पु॒रस्स॑दोऽग्नि॑ नै॒त्रा, द॑क्षि॒णस॑दो य॒मनै॑त्रा, प॒श्चात्स॑द स्स॒वित्
नै॒त्रा, उ॒त्तर॑स॒दो व॑रु॒णने॑त्रा , उ॒परि॑ष॒दो बृ॑ह॒स्पति॑ ने॒त्रा ,
र॒क्षो॒हण॑स्ते नः पा॒न्तु ते॑ नोऽव॑न्तु तेभ्यो न॒मस्ते॒भ्य स्स्वा॑हा-ऽग्नये॑

रक्षो॒घ्ने॒ स्वा॒हा॑,

य॒माय॑ स॒वि॒त्रे वरु॑णाय॒ बृह॑स्प॒तये॒ दु॒व॒स्व॒ते रक्षो॒घ्ने स्वा॒हा॑ ॥ 16 (5)

1.6 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः

अ॒ग्निरा॒युष्मान्थ्स॑ व॒नस्प॑तिभि॒-रा॒युष्मान् ते॒न॒त्वाऽऽयु॑षाऽऽयुष्म॑न्तं करोमि॒ ,
सोम॑ आ॒युष्मान्थ्स॑ ओष॑धीभि, र्य॒ज्ञ आ॒युष्मान्थ्स॑ दक्षि॑णाभि,
ब्र॒ह्मा॒युष्म॑त्तद् ब्रा॒ह्मणै॑-रा॒युष्म॑द्, दे॒वा आ॒युष्म॑न्तस्ते॒ ऽमृ॑तेना-
युष्म॑न्तस्ते॒न॒त्वा ऽऽयु॑षाऽऽयुष्म॑न्तं करोमि ॥ 17 (6)

1.7 अंहोमुच मन्त्राः

या वा॑मिन्द्रा वरु॑णा य॒त॒व्या॑ त॒नू॒स्तये॒ मम॑ ह॒सो मुं॑च॒तं ,
ँया वा॑मिन्द्रा वरु॑णा स॒ह॒स्या॑ रक्ष॒स्या॑ ते॒ज॒स्या॑ त॒नू॒स्तये॒ मम॑
ह॒सो मुं॑च॒तं,
ँयो वा॑मिन्द्रा वरु॑णा व॒ग्नौ॒ स्राम॑स्तंँवा॒ मे॒ते॒ना॑ व॒य॒जे ,
यो वा॑मिन्द्रा वरु॑णा द्वि॒पा॒थ्सु॑ प॒शुषु॑ च॒तु॒ष्पा॒थ्सु॑ गो॒ष्ठे
गृ॒हेष्व॒प्सोष॑धीषु व॒नस्प॑तिषु स्राम॑स्तंँवा॒ मे॒ते॒ना॑ व॒य॒जे ॥ 18 (7)

1.8 शास्त्र सूक्तं (आप्यं)

अग्ने॑ यश॑स्विन् यश॑से मम॑र्पयेन्द्रा॑वती मप॑चिती मिहा॑वह ।
अयं॑ मूर्ध्ना॑ परमे॑ष्ठी सुव॑र्चा-स्समा॑नाना॑ मुत्त॑म श्लो॑को अस्तु ।
भद्रं॑ पश्य॑न्त उप॑सेदुर॒ग्रे तपो॑ दी॒क्षा मृष॑य स्सुव॑र्विदः ।
ततः॑ क्ष॒त्रं बल॑मोजश्च जा॒तं तद॑स्मै दे॒वा अभि॑सन्न-मन्तु ।
धा॒ता वि॒धाता॑ पर॒मोत स॒न्दृक् प्र॒जाप॑तिः परमे॑ष्ठी वि॒राजा॑ ॥
स्तो॒मा-श्चन्दा॑सि नि॒विदो॑म आ॒हुरेत॑स्मै रा॒ष्ट्रम॑भि-सन्न॑माम ।
अ॒भ्याव॑र्त्तद्ध्व-मुप॑मेत सा॒कम॑यञ् शा॒स्ता-ऽधि॑पतिर्वो अस्तु ।
अ॒स्य वि॒ज्ञान॑मनु॒सञ्-र॑भद्ध्वमि॒मं प॒श्चादनु॑ जी॒वाथ॑ सर्वे ॥ 19 (8)

1.9 राष्ट्रभूतं

ऋ॒ताषा॑ङ् ऋ॒तधा॑माऽग्नि-गन्ध॑र्वस्त-स्यौष॑धयोऽप्सर॑स ऊ॒र्जो नाम॑
स इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॑तु ता इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॑न्तु तस्मै॑ स्वाहा॒ ताभ्य॑
स्स्वाहा॑ ,
सञ्॒हितो॑ वि॒श्वसा॑मा सूर्यो॑ गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ मरी॑चयोऽप्सर॑स आ॒युव॑ ,
स्सु॒षुम्न॑ स्सूर्य॑ रश्मि-श्चन्द्र॑मा गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ नक्ष॑त्राण्य-प्सर॑सो

बे॒कुरयो॑,

भु॒ज्युस्सु॑प॒र्णो य॒ज्ञो ग॒न्धर्व॑-स्तस्य दक्षि॑णा अ॒प्सर॑स॒ स्तवाः॑,

प्र॒जाप॑ति-वि॒श्वक॑र्मा॒ मनो॑ ग॒न्धर्व॑स्तस्य॒र्ख् सा॒मान्य॑-फ॒प्सर॑सो॒ वह्न॑य,

इ॒षिरो॑ वि॒श्व व्य॑चा॒ वातो॑ ग॒न्धर्व॑-स्तस्या॒पो ऽप्सर॑सो॒ मुदा॑,

भु॒वन॑स्य प॒ते यस्य॑त॒ उपरि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

स नो॑ रा॒स्वाज्या॑नि॒ꣳ रा॒यस्पोष॑ꣳ सु॒वीर्य॑ꣳ संवँ॑त्सरीणा॒ꣳ स्व॒स्तिं ।

पर॑मे॒ष्ठ्यधि॑पति-मृ॒त्युर् ग॒न्धर्व॑-स्तस्य वि॒श्वम॑प्सरसो॒ भुव॑,

स्सु॑क्षि॒थि- स्सु॑भूति-भ॒द्रकृ॑त् सुव॑र्वान् प॒र्जन्यो॑ ग॒न्धर्व॑-स्तस्य वि॒द्युतो॑

ऽप्सर॑सो॒ रुचो॑, दू॒रे हे॑तिर-मृ॒डयो॑ मृ॒त्युर् ग॒न्धर्व॑-स्तस्य प्र॒जा

अ॒प्सर॑सो॒ भीरु॑वः,

चा॒रुः कृ॑पण का॒शी का॒मो ग॒न्धर्व॑-स्तस्या॒धयो॑ ऽप्सर॑स॒ शोच॑यन्ती ,

ना॒म स॒ इदं॑ ब्र॒ह्म क्ष॑त्रं पा॒तु ता॒ इदं॑ ब्र॒ह्म क्ष॑त्रं पा॒न्तु तस्मै॑ स्वा॒हा

ताभ्य॑ स्स्वा॒हा,

स नो॑ भुव॑नस्य प॒ते य॒स्यत॑ उ॒परि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

उ॒रु ब्र॑ह्म॒णोऽस्मै॑ क्ष॒त्राय॑ म॒हि श॒र्म य॒च्छ ॥ 20 (9)

1.10 सर्प सूक्तं

नमो॑ अस्तु॒ सर्पे॑भ्यो॒ ये के॑ च पृ॒थि॒वी म॒नु ।

ये अ॒न्तरि॑क्षे॒ ये दि॒वि ते॒भ्य स्स॒र्पेभ्यो॑ नमः॑ ।

येऽदो॑ रो॒चने॑ दि॒वो ये वा॒ सूर्य॑स्य र॒श्मिषु॑ ।

येषा॑म॒प्सु स॒दः कृ॒तं ते॒भ्य स्स॒र्पेभ्यो॑ नमः॑ ।

या इ॒षवो॑ या॒तु धा॒नानां॑ ँ॒ ये वा॒ व॒नस्प॑तीं॒ रनु॑ ।

ये वाऽव॑टे॒षु शे॑र॒ते ते॒भ्य स्स॒र्पेभ्यो॑ नमः॑ ॥ 21 (10)

1.11 पंचचोडाः

अ॒यं पु॒रो ह॒रि॒केश॑ स्सूर्य॑र॒श्मि-स्त॑स्य रथ॑गृ॒थ्सश्च॑ रथौ॑जाश्च॒ सेना॑नि
ग्रा॒म॒ण्यौ पु॒ज्जि॒कस्थ॑ला च कृ॒तस्थ॑ला चा॒प्सर॑सौ या॒तु धा॒ना हे॒ती
र॒क्षां॑सि प्रहे॑ति ,

र॒यं द॒क्षि॒णा वि॒श्व क॑र्मा त॒स्य रथ॑ स्व॒नश्च॑ रथे॑-चि॒त्रश्च॑ से॒नानि॑
ग्रा॒म॒ण्यौ मे॒नका॑ च स॒हज॑न्या चा॒प्सर॑सौ द॒ङ्घ्ण॑वः प॒शवो॑ हे॒तिः

पौरु॑षेयो व॒धः प्र॒हेति॑ ,

रयं॑ प॒श्चाद् वि॒श्व-व्य॑चा स्तस्य॑ रथ॑ प्रोत॑श्चा-सम॑रथश्च सेनानि॑

ग्राम॑ण्यौ प्र॒म्लोच॑न्ती चा नु॒म्लोच॑न्ती-चाऽप्सर॑सौ सर्पा॑ हेति॑ व्याघ्राः॑
प्र॒हेति॑ ,

रय॑ मु॒त्तरा॑त् सं यँ॑द्वसु॒स्तस्य॑ सेन॒जिच्च॑ सु॒षेण॑श्च सेनानि॑ ग्राम॑ण्यौ
वि॒श्वाची॑च घृ॒ताची॑ चा-प्सर॑सा वापो॑ हेति॑ वर्तः॑ प्र॒हेति॑ ,

रय॑-मु॒पर्य॑ वा॒ग्व-सु॒स्तस्य॑ ता॒क्षर्य॑-श्चा॒रिष्ट॑-नेमि॑श्च सेनानि॑ ग्राम॑ण्या
वु॒र्वशी॑ च पू॒र्वचि॑त्तिश्चा-प्सर॑सौ वि॒द्युद्धे॑तिर॑-व॒स्फूर्ज॑न् प्र॒हेति॑ ,
स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृडयन्तु॑ ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॑ तं वो॑
जंभे॑ दधामि ॥ 22 (11)

1.12 अप्रतिरथः

आ॒शुः शि॒शानो॑ वृष॒भो न यु॒ध्मो घ॑नाघनः॑ क्षोभ॑ण-श्र॒र्षणी॑नां ।
संक्र॑न्दनोऽनि॒मिष॑ एक॒ वीर॑श्शत॑ अ॒सेना॑ अजय॒त्सा-क॑मिन्द्रः॑ ।
संक्र॑न्दनेना॒ निमि॑षेण॒ जिष्णु॑ना यु॒त्कारे॑ण दुश्च॒यव॑नेन॒ धृष्णु॑ना ।

तदि॒न्द्रेण॑ ज॒यत॑ त॒थ् स॒ह॒ध्वं॑ यु॒धो न॒र इ॒षु ह॒स्तेन॑ वृ॒ष्णा ।
 स इ॒षुह॒स्तैः स॑ नि॒षंगि॑भिर्व॒शी स॒ ऽ स्र॑ष्टा स॒ यु॒ध इ॒न्द्रो ग॒णेन॑ ।
 स॒ ऽ सृ॑ष्ट॒जि॒त् सो॒मपा॑ बा॒हु श॒र्ध्यू॒र्ध्व ध॒न्वा प्र॑तिहि॒ताभि॑ र॒स्ता ॥
 बृ॒ह॒स्प॒ते प॑रिदी॒या र॑थेन र॒क्षो॒हा ऽमि॒त्रा॒ अप॑ बा॒धमा॑नः ॥ 23

प्र॒भंज॑न्त् से॒नाः प्र॒मृ॒णो यु॒धा ज॑यन्त॒स्माक॑-मे॒ध्यवि॒ता र॑थानां ।
 गो॒त्रभि॑दं गो॒विदं॑ व॒ज्रबा॑हुं ज॒यन्त॑म॒ज्म प्र॒मृ॒णन्त॑-मो॒जसा॑ ।
 इ॒म॒ स॒जा॒ता अ॒नुवी॑र-य॒ध्व मि॒न्द्र स॒खायो॑ऽनु स॒ र॒भ॒ध्वं ।
 ब॒लवि॒ज्ञायः॑-स्थ॒विरः॑ प्र॒वीर॑-स्सह॒स्वान् वा॒जी स॒हमा॑न उ॒ग्रः ।
 अ॒भि॒वी॒रो अ॒भि॒स॒त्वा स॒हो॒जा जै॑त्रमि॒न्द्र र॑थमा॒तिष्ठ॑ गो॒वित् ॥ 24

अ॒भि॒गो॒त्राणि॑ स॒हसा॑ गा॒हमा॑नोऽदा॒यो वी॒रश॑तम॒न्युरि॑न्द्रः ।
 दु॒श्च॒य॒वनः॑ पृ॒तना॑षाड॒ यु॒ध्यो-स्मा॒क॒ से॒ना अ॒वतु॑ प्र॒यु॒त्सु ।
 इ॒न्द्र आ॑सां-ने॒ता बृ॒ह॒स्प॒ति र्दक्षि॑णा य॒ज्ञः पु॒र ए॒तु सो॒मः ।
 दे॒वसे॒नाना॑-म॒भिभ॑ज्जती॒नां ज॑यन्ती॒नां म॒रुतो॑ य॒न्त्व॒ग्रे ।
 इ॒न्द्रस्य॑ वृ॒ष्णो व॑रुणस्य॒ राज्ञ॑ आ॒दि॒त्यानां॑ म॒रुता॒ श॒र्द्ध उ॒ग्रं ।

म॒हाम॑न॒सां भु॒वन॑च्य॒वानां॑ घो॒षो दे॒वानां॑ ज॒यता॑ मु॒दस्था॑त् ।
 अ॒स्माक॑-मि॒न्द्र-स्स॑मृ॒तेषु॑ ध्व॒जेष्व॑स्माकं॒ या इ॑ष॒वस्ता॑ ज॒यन्तु॑ ॥ 25

अ॒स्माकं॑ वी॒रा उत्त॑रे भव॒न्त्वस्मा॑नु दे॒वा अव॑ता ह॒वेषु॑ ।
 उ॒द्धर्ष॑य म॒घव॑न्ना-यु॒धान्यु॑त्-स॒त्त्वनां॑ मा॒मका॑नां॒ महा॑सि ।
 उ॒द्ध॒त्रह॑न्-वा॒जिनां॑ वा॒जिना॑न्यु॒द्रथानां॑ ज॒यता॑मेतु॒ घोषः॑ ।
 उप॑प्रेत ज॒यता॑ नरःस्थि॒रा व॑स्सन्तु बा॒हवः॑ ।
 इ॒न्द्रो वः॑ श॒र्म य॑च्छ त्वना-धृ॒ष्या यथा॑सथ ।
 अव॑सृ॒ष्टा परा॑पत॒ शर॑व्ये ब्र॒ह्म स॑सि॒ता ॥ 26

गच्छा॑मि॒त्रान् प्रवि॑श॒ मैषां॑ कञ्चनोच्छि॒षः ।
 म॒र्माणि॑ ते॒ वर्म॑भिश्छादयामि॒ सोम॑स्त्वा॒ राजा॑ ऽमृ॒तेना॑भि-व॒स्तां ।
 उ॒रोर्व॑री॒यो वरि॑वस्ते अस्तु॒ जय॑न्तं त्वाम॒नु म॑दन्तु दे॒वाः ।
 यत्र॑ बा॒णा-स्सं॑पतन्ति कु॒मारा॑ वि॒शिखा॑ इव ।
 इ॒न्द्रो न॑स्तत्र वृ॒त्रहा॑ वि॒श्वाहा॑ श॒र्म य॑च्छतु ॥ 27 (12)

1.13 चमकं तृतीय अनुवाकः

शं॑ च॒ मे॒ मय॑श्च॒ मे॒ प्रि॑यं च॒ मे॒ऽनु॑कामश्च॒ मे॒
काम॑श्च॒ मे॒ सौम॑नसश्च॒ मे॒ भद्रं॑ च॒ मे॒ श्रेय॑श्च॒ मे॒
वस्य॑श्च॒ मे॒ यश॑श्च॒ मे॒ भग॑श्च॒ मे॒ द्र॒विणं॑ च॒ मे॒
यन्ता॑ च॒ मे॒ धर्ता॑ च॒ मे॒ क्षेम॑श्च॒ मे॒ धृति॑श्च॒ मे॒
विश्वं॑ च॒ मे॒ मह॑श्च॒ मे॒ (28)

संवि॑च्च॒ मे॒ ज्ञा॑त्रं च॒ मे॒ सू॑श्च॒ मे॒ प्र॒सू॑श्च॒ मे॒ सी॑रं च॒ मे॒ ल॒यश्च॑ म॒
ऋ॒तं च॒ मे॒ऽमृ॑तं च॒ मे॒ ऽय॑क्ष्मं च॒ मे॒ऽना॑मयच्च॒ मे॒
जी॒वातु॑श्च॒ मे॒ दी॒र्घायु॑त्वं च॒ मे॒ऽन॑मित्रं च॒ मे॒ऽभ॑यं च॒ मे॒
सु॒गं च॒ मे॒ श॑यनं च॒ मे॒ सू॒षा च॒ मे॒ सु॒दिनं॑ च॒ मे॒ ॥ 29 (13)

1.14 विहव्यम्

म॒मा॒ग्ने॑ व॒र्चो॑ वि॒ह॒वेष्व॑स्तु व॒यं त्वे॑न्धा॒ना स्त॒नुवं॑ पु॒षेम॑ ।
म॒ह्यं न॑मन्तां प्र॒दिश॑श्च॒तस्र॑ स्त्वया-ऽद्ध्य॑क्षेण॒ पृ॒तना॑ ज॒येम॑ ।
म॒म दे॒वा वि॒ह॒वे स॑न्तु॒ सर्व॑ इन्द्रा॒वन्तो॑ म॒रुतो॑ विष्णु॒रग्निः॑ ।
म॒मा॒न्तरि॑क्ष॒ मुरु॑ गो॒पम॑स्तु॒ म॒ह्यं वा॑तः प॒वतां॑ का॒मे अ॒स्मिन् ।

मयि॑ दे॒वा द्र॑वि॒ण मा॒यज॑न्तां म॒य्या शी॑रस्तु मयि॑ दे॒वहू॑तिः ॥ 30

दै॒व्या हो॑तारा वनिषन्त॑ पूर्वे ऽरि॑ष्टा-स्स्याम॑ त॒नुवा॑ सु॒वीराः॑ ।
मह्यं॑ य॒जन्तु॑ म॒म या॒नि ह॒व्याऽऽकू॑ति स्स॒त्या म॑न॒सो मे॑ अस्तु ।
ए॒नो मा॒निगां॑ क॒तम॑च्च नाहं॑ विश्वे॑ दे॒वासो॑ अधि॒वोच॑ ता मे ।
दे॒वी ष॑डु॒र्वीरु॑रुणः कृ॒णोत॑ विश्वे॑ दे॒वा स॒ इह॑ वी॒रय॑द्ध्वं ।
माहा॑स्महि प्र॒जया॑ मा त॒नूभि॑ र्मा॒रि॒धाम॑ द्विष॒ते सो॑म॒राज॑न् ।
अ॒ग्नि॒र्मन्युं॑ प्र॒तिनु॑दन् पु॒रस्ता॑-दद॒ब्धो गो॒पाः परि॑पाहि न॒स्त्वं ॥ 31

प्र॒त्यज्चो॑ यन्तु नि॒गुतः॑ पु॒नस्ते॑ ऽमै॒षां चि॒त्तं प्र॑बु॒धा वि॒ने॒शत् ।
धा॒ता धा॑तृ॒णां भु॑वन॒स्य य॒स्पति॑ दे॒वꣳ स॒वि॒तार॑म॒भि मा॒तिषा॑हं ।
इ॒मं य॒ज्ञ म॒श्विनो॒भा बृ॑ह॒स्पति॑ दे॒वाः पा॑न्तु य॒जमा॑नन् न्य॒र्थात् ।
उ॒रुव्य॑चा नो म॒हिष॑ इ॒शर्म॑यꣳ स॒दस्मिन्॑ ह॒वे पु॑रु॒हूतः॑ पु॒रुक्षु॑ ।
स नः॑ प्र॒जायै॑ ह॒र्यश्च॑ मृ॒डये॑न्द्र मा नो॑ री॒रिषो॑ मा प॒रादाः॑ ॥ 32

ये न स्सपत्ना अपते भवन्त्विन्द्रा-ग्निभ्या मव बाधामहे तान् ।
 वसवो रुद्रा आदित्या उपरि स्पृशं मोग्रं-चेत्तारमधि राजमक्रन् ।
 अर्वाञ्च मिन्द्र ममुतो हवामहे यो गोजिद्-धन-जिदश्च-जिद्यः ।
 इमन्नो यज्ञं विहवे जुषस्वास्य कुर्मो हरिवो मेदिनं त्वा ॥ 33 (14)

1.15 मृगारः

अग्ने र्मन्वे प्रथमस्य प्रचेतसोयं पाञ्च-जन्यं बहव स्समिन्धते ॥
 विश्वस्यां विशि प्रविविशिवाऽसमीमहे स नो मुञ्चत्वऽहसः ।
 यस्येदं प्राण-न्निमिषद् यदेजति यस्य जातं जनमानं च केवलं ।
 स्तौम्यग्निं नाथितो जोहवीमि स नो मुञ्चत्वऽहसः ।
 इन्द्रस्य मन्ये प्रथमस्य प्रचेतसो वृत्रघ्नः स्तोमा उपमा मुपागुः ।
 यो दाशुषः सुकृतो हवमुप गन्ता स नो मुञ्चत्वऽहसः ॥ 34

य स्संग्रामं नयति सँवशी युधे यः पुष्टानि सऽसृजति त्रयाणि ।
 स्तौमीन्द्रं नाथितो जोहवीमि स नो मुञ्चत्वऽहसः ।
 मन्वेवाँ मित्रा वरुणा तस्य वित्तऽसत्यौजसा दृहणा यं नुदेथे ॥
 या राजानऽसरथं याथ उग्रा ता नो मुञ्चत मागसः ।

यो वा॒ꣳ रथ॑ ऋ॒जुर॑श्मिः स॒त्यध॑र्मा मि॒थु-श्चर॑न्त-
मु॒पया॑ति दू॒षय॑न् ॥ 35

स्तौमि॑ मि॒त्रा वरु॑णा नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ तौ नो॑ मुञ्चत॒ माग॑सः ।
वा॒यो-स्स॑वि॒तु वि॒दथा॑नि मन्महे॒ यावा॑त्मन्-व॒द्विभृ॑तो यौ च॒ रक्ष॑तः ।
यौ विश्व॑स्य परि॒भू ब॑भूवतुस्तौ नो॑ मुञ्चत॒ माग॑सः ।
उप॒श्रेष्ठा॑न आ॒शिषो॑ दे॒वयो॑र्ध॒र्मे अ॑स्थिरन् ।
स्तौमि॑ वा॒युꣳ स॑वि॒तारं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ तौ नो॑ मुञ्चत॒ माग॑सः ।
र॒थीत॑मौ र॒थीना॑ म॒ह्व ऊ॒तये॑ शु॒भंग॑मि॒ष्ठौ सु॒यमे॑-भि॒रश्वैः॑ ॥ 36

ययो॑र्वान् दे॒वौ दे॒वेष्व॑-नि॒शित॑ मोजस्तौ नो॑ मुञ्चत॒ माग॑सः ।
यद॑यातं वँह॒तुꣳ सू॒र्याया॑-स्त्रि॒चक्रे॑ण स॒ꣳ सद॑मिच्छ॒मानौ॑ ।
स्तौमि॑ दे॒वा व॒श्विनौ॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ तौ नो॑ मुञ्चत॒ माग॑सः ।
म॒रुतां॑ म॒न्वे अ॑धि॒नो ब्रु॑वन्तु॒ प्रेमां॑ वा॒चं वि॒श्वा म॑वन्तु॒ विश्वे॑ ।
आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नू॒तये॑ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ।
ति॒ग्ममा॑यु॒धं वी॑डि॒तꣳ स॑हस्वद् दि॒व्यꣳ श॒र्द्धः॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णु ॥ 37

स्तौ॑मि दे॒वान् म॒रुतो॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि ते नो मुञ्च॒न्त्वेन॑सः ।

दे॒वानां॑ म॒न्वे अ॒धि नो॑ ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वाचं॒ विश्वा॑मवन्तु॒ विश्वे॑ ।

आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नूतये ते नो मुञ्च॒न्त्वेन॑सः ।

यदि॑दं माऽभि॒शोच॑ति पौरु॒षेये॑ण दै॒व्येन॑ ।

स्तौ॑मि वि॒श्वान् दे॒वान् नाथि॒तो जो॑हवीमि ते नो मुञ्च॒न्त्वेन॑सः ।

अनु॑नो-ऽद्यानु॑मतिरन्विदनु॑ मते॒ त्वं वै॑श्वा॒नरो न॑ ऊ॒त्या पृ॒ष्ठो दि॒वि । 38

ये अ॒प्रथे॑ता म॒मिते॑भि रो॒जोभि॑ र्ये प्र॒तिष्ठे॑ अ॒भव॑तां व॒सूनां॑ ।

स्तौ॑मि द्या॒वा पृ॒थि॒वी नाथि॒तो जो॑हवीमि ते नो मुञ्च॒तम॑ ह॒सः ।

उ॒र्वी रो॑दसी॒ वरि॑वः कृ॒णोतं॑ क्षे॒त्रस्य॑ प॒त्नी अ॒धिनो॑ ब्रूयातं ।

स्तौ॑मि द्या॒वा पृ॒थि॒वी नाथि॒तो जो॑हवीमि ते नो मुञ्च॒तम॑ ह॒सः ।

यत्ते॑ व॒यं पु॒रुष॑त्राय वि॒ष्ठा वि॒द्वा स॒श्च कृ॒मा क॒च्च ना॑गः ॥ 39

कृ॒धी स्व॑स्मा॒ अदि॑तेर॒नागा॑ व्येना॒सि शि॒श्रथो॑ वि॒ष्वग॑ग्ने ।

यथा॑ ह॒ तद् व॑सवो गौर्यं॑ चि॒त् प॒दि॒षिता॑ ममुञ्च॒ता य॑जत्राः ।

ए॒वा त्व॑म॒स्मत् प्र॑मुञ्चा॒ व्य॑हः प्रा॒तार्य॑ग्ने प्र॒तरा॑न्न आयुः ॥ 40 (15)

1.16 सर्पाहुती मन्त्रः

समी॒ची॒ नामा॑सि प्रा॒ची॒ दि॒क्तस्या॑स्ते॒ ऽग्नि॑रधि॒पति॑ र॒सितो॑ र॒क्षिता॑
 यश्चाधि॑पति॒ र्यश्च॑ गो॒प्ता ता॑भ्यां नमस्तौ नो मृ॒डयतां॑
 ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जंभे॒ दधाम्यो॑—,
 —ज॒स्विनी॑ नामा॑सि दक्षि॒णा दि॒क्तस्या॑स्त इन्द्रो॑ऽधि॒पतिः॑ पृ॒दाकुः॑ ,
 प्रा॒ची॒ नामा॑सि प्र॒तीची॑ दि॒क्तस्या॑स्ते सोमो॑ऽधि॒पति॑ स्स्व॒जो ,
 ऽव॒स्थावा॑ नामा॑—स्यु॒दीची॑ दि॒क्तस्या॑स्ते वरु॒णोऽधि॑पति—स्ति॒रश्च॑ रा॒जि,
 —र॒धिप॒त्नी नामा॑सि बृ॒हती॑ दि॒क्तस्या॑स्ते बृ॒हस्प॑ति—र॒धिप॑ति॒ शि॒श्वत्रो॑,
 व॒शिनी॑ नामा॑सी यं दि॒क्तस्या॑स्ते यमो॑ऽधि॒पतिः॑ क॒ल्माष॑ ग्री॒वो,
 र॒क्षिता॑ यश्चाधि॑पति॒ र्यश्च॑ गो॒प्ता ता॑भ्यां नमस्तौ नो मृ॒डयतां॑
 ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जंभे॒ दधामि॑ ॥ 41 (16)

1.17 गन्धर्वाहुतीः

हे॒तयो॑ नाम॒स्थ तेषां॑ वाँः पु॒रो गृ॒हा अ॒ग्निर्व॑ इ॒षव॑ स्स॒लिलो॑,
 नि॒लि॒ंपा नाम॒स्थ तेषां॑ वाँः दक्षि॒णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व इ॒षव॑ स्स॒गरो॑,
 व॒ज्रि॒णो नाम॒स्थ तेषां॑ वाँः प॒श्चाद्—गृ॒हा स्स्व॒प्नो व॑ इ॒षवो॑ ग॒ह्वरो॑,

ऽव॒स्था॒वा॒ना॒ न॒म॒स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ उत्तरा॑द् गृ॒हा आ॒पो व॒ इ॒ष॒व॒ स्स॒मु॒द्रो॒-
 ऽधि॑प॒त॒यो न॒म॒स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ उप॒रि गृ॒हा व॒र्षं॑ ँ॒ इ॒ष॒वो॒ऽव॒स्वान्,
 क्र॒व्या न॒म॒स्थ॒ पा॒र्त्थि॒वा-स्तेषां॑ ँ॒ इ॒ह गृ॒हा अ॒न्नं॑ ँ॒ इ॒ष॒वो नि॒मि॒षो,
 वा॒त॒ ना॒मं ते॒भ्यो वो॒ न॒म॒स्ते नो॑ मृ॒ड॒य॒त॒ ते यं॑ द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑
 तं॑ वो॒ ज॒म्भे॑ द॒धामि॑ ॥ 42 (17)

1.18 अज्यानि मन्त्राः

श॒ता॒यु॒धाय॑ श॒त॒वी॒र्या॑य श॒तो॒त॒ये ऽभि॑मा॒ति॒षा॒हे॑ ।
 श॒तं॑ यो॒ न॒ श॒र॒दो अ॒जी॒ता-नि॒न्द्रो॑ ने॒ष॒द॒ति दु॒रि॒ता॒नि वि॒श्वा॑ ।
 ये च॒त्वारः॑ प॒थ॒यो दे॒व॒या॒ना अ॒न्तरा॑ द्या॒वा पृ॒थि॒वी वि॒य॒न्ति॑ ।
 तेषां॑ यो॒ अ॒ज्या॒नि- म॒जी॒ति-मा॒व॒हा॒त्त॒स्मै नो॑ दे॒वाः प॒रि॒द॒त्ते॒ह॒ सर्वे॑ ।
 ग्री॒ष्मो हे॑म॒न्त॒ उ॒त नो॑ व॒स॒न्त॒ श॒र॒द् व॒र्षा॑ स्सु॒वि॒त॒न्नो॑ अ॒स्तु॑ ।
 तेषां॑-मृ॒तू॒ना॒ं श॒त॒ श॒र॒दा॒ना-न्नि॒वा॒त ए॒षा॒म॒भ॒ये स्या॑म ।
 इ॒दु॒व॒त्स॒रा॒य प॒रि॒व॒त्स॒रा॒य सं॒वँ॒त्स॒रा॒य कृ॑णु॒ता बृ॒ह॒न्न॒मः॑ ।
 तेषां॑ व॒यं॑ सु॒म॒तौ य॒ज्ञि॒या॒नां ज्यो॑ग॒जी॒ता अ॒ह॒ता स्स्या॑म ।
 भ॒द्रा॒न्नः श्रे॒य॒ स्स॒म॒नै॒ष्ट दे॒वा स्त्व॒या॒ऽव॒से॒न॒ सम॑शी॒ महि॑त्वा ।

स॒नो॑म॒यो भूः॑ पि॒तो आ॒वि॒श॒स्व श॑न्तो॒काय॑ त॒नुवे॑ स्यो॒नः ॥ 43 (18)

भू॒तं भ॑व्यं भ॒वि॒ष्यद् व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नम॑ ऋ॒ख् सा॒म-य॒जु व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमो॑ गा॒य॒त्री त्रि॒ष्टुप् ज॒गती॑ व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमः॑ पृ॒थि॒व्यन्त॑रि॒क्षं द्यौ॑ व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमो॑ ऽग्नि॒र्वा॒यु-स्सू॒र्यो व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमः॑ प्रा॒णो-व्या॒नो-ऽपा॒नो व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमो॑ऽन्नं कृ॒षि वृ॒ष्टि व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमः॑ पि॒ता पु॒त्रः पौ॒त्रो व॒षट् थ॒स्वाहा॑ ,
 नमो॑ भूर्भु॒वस्सु॒व व॒षट् थ॒स्वाहा॑ नमः॑ ॥ 44 (19)

1.19 अथर्वशीर्षं

इन्द्रो॑ द॒धी॒चो अ॒स्त॒भिः । वृ॒त्रा॒ण्य प्र॑तिष्कुतः । ज॒घान॑ न॒वती॑र्न॒व ।
 इ॒च्छन्न॑-श्व॒स्य य॑च्छिरः । पर्व॑तेष्व-प॒श्रितं॑ । तद्वि॑दच्छ॒र्य॒णा॒वति॑ ।
 अ॒द्राह॑ गो॒रम॑न्वत । नाम॑ त्वष्टु॒र-पी॒च्यं ॥ इ॒त्था च॑न्द्रम॒सो गृ॑हे ।

इ॒न्द्र॒मि॒द् गा॒थि॒नो बृ॒हत् ॥ 45

इ॒न्द्र॒ म॒र्के॒भि र॒र्कि॒णः । इ॒न्द्रं॒ वा॒णी॒र॒नू॒ष॒त ।
इ॒न्द्र॒ इ॒द्ध॒र्यो॒ स्स॒चा ॥ सं॒ मि॒श॒ल आ॒व॒चो॒ यु॒जा ।
इ॒न्द्रो॒ व॒ज्री॒ हि॒र॒ण्य॒यः । इ॒न्द्रो॒ दी॒र्घा॒य च॒क्ष॒से ।
आ॒सूर्य॑ रो॒ह॒य॒द् दि॒वि । वि॒गो॒भि॒र॒द्रि॒ मै॒र॒य॒त् ।
इ॒न्द्र॒ वा॒जे॒षु नो॒ अव॒ । स॒ह॒स्र॒ प्र॒ध॒ने॒षु च ॥ 46

उ॒ग्र उ॒ग्रा॒भि-रू॒ति॒भिः । त॒मि॒न्द्रं॒ वा॒ ज॒या॒म॒सि ।
म॒हे वृ॒त्रा॒य ह॒न्त॒वे । स वृ॒षा वृ॒ष॒भो-भु॒व॒त् ।
इ॒न्द्र॒ स्स॒दा म॒ने कृ॒तः । ओ॒जि॒ष्ठ स्स॒ब॒ले॒ हि॒तः ।
द्यु॒म्नी॒ श॒लो॒की स सौ॒म्यः । गि॒रा व॒ज्रो न॒ सं॒भृ॒तः ।
स॒ब॒लो॒ अन॒प॒च्यु॒तः । व॒व॒क्षु रु॒ग्रो अ॒स्तृ॒तः ॥ 47 (20)

1.20 प्रत्यंगिरसः

चक्षु॑षो हे॒ते म॒न॒सो हे॒ते । वा॒चो हे॒ते ब्र॒ह्म॒णो हे॒ते ।
यो॒माऽघा॒युर॒भि-दा॑सति । त॒म॒ग्ने मे॒न्याऽमे॒निं कृ॑णु ।
यो॒मा चक्षु॑षा यो म॒न॒सा । यो वा॒चा ब्र॒ह्म॒णाऽघा॒यु-र॒भि॒दा॑सति ।

तया॑ऽग्ने त्वं मे॒न्या । अ॒मु॒म॑ मे॒निं कृ॑णु ।

यत् किञ्चा॒सौ॑ म॒नसा॑ यच्च॑ वा॒चा ।

य॒ज्ञै र्जु॒होति॑ यजु॒षा ह॒विर्भिः॑ ॥ 48

तन् मृ॒त्यु नि॒ऋत्या॑ संवि॑दानः । पु॒रा दि॒ष्टा दा॒हुती॑ रस्यहन्तु ।

या॒तु धा॒ना नि॒ऋति॑ रा॒दुरक्षः॑ । ते अ॒स्य॒ध्नं त्व॑नृतेन स॒त्यं ।

इ॒न्द्रेषि॑ता आ॒ज्यम॑स्य मथ्नन्तु । मा॒तथ् स॒मृद्धि॑ य॒दसौ॑ क॒रोति॑ ।

ह॒न्मि॑ते॒ऽहं कृ॒तं ह॒विः । यो मे॑ घो॒रम॑ची कृ॒तः ।

अपा॑ञ्चौ त उ॒भौ बा॒हू । अप॑न॒ह्याम्या॑स्यं ॥ 49

अप॑न॒ह्यामि॑ते बा॒हू । अप॑ न॒ह्याम्या॑स्यं ॥

अ॒ग्ने दे॒वस्य॑ ब्र॒ह्मणा॑ । सर्वं॑ ते ऽव॒धिष्ण॑ कृ॒तं ।

पु॒राऽमु॑ष्य वषट् का॒रात् । य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ नस्कृ॒धि ।

स्वि॑ष्ट-म॒स्माकं॑ भूयात् । माऽस्मा॑न् प्राप॒न्नरा॑तयः ।

अ॒न्तिदू॑रे स॒तो अ॒ग्ने । भ्रा॑तृ॒व्यस्या॑ भि॒दास॑तः ।

व॒षट् का॒रेण॑ व॒ज्रेण॑ । कृ॒त्याꣳ ह॒न्मि कृ॒ताम॒हं ।
यो मा॒ नक्तं॑ दि॒वा सा॒यं । प्रा॒त-श्चा॒हो नि॒पीय॑ति ।
अ॒द्या-तमि॑न्द्र व॒ज्रेण॑ । भ्रातृ॑व्यं पा॒दया॑मसि ॥ 50 (21)

प्रा॒णो र॑क्षति वि॒श्वमे॑जत् । इ॒र्यो भू॒त्वा बहु॑धा ब॒हूनि॑ ।
स इ॒थ् सर्वं॑ व्या॒नशे॑ । यो दे॒वो दे॒वेषु॑ वि॒भूर॑न्तः ।
आवृ॑द्भू॒दात् क्षे॒त्रिय॑द्ध्व॒गद् वृषा॑ ॥ तमि॑त् प्रा॒णं म॒नसो॑प शि॒क्षत॑ ।
अग्रं॑ दे॒वाना॑-मि॒दम॑त्तु नो ह॒विः । म॒नस॑श्चि-त्ते॒दं ।
भू॒तं भ॑व्यं च गु॒प्यते॑ । तद्धि॑ दे॒वेष्व-ग्रि॑यं ॥ 51

आ॒न ए॒तु पु॒रश्च॑रं । स॒ह दे॒वै-रि॒मꣳ ह॒वं ॥
म॒नः श्रे॑यसि श्रे॒यसि॑ । क॒र्मन् य॒ज्ञप॑तिं दधत् ।
जु॒षतां॑ मे वा॒गिदꣳ ह॒विः । वि॒राड् दे॒वी पु॒रोहि॑ता ।
ह॒व्यवा॑डन-पा॒यिनी॑ । यया॑ रू॒पाणि॑ बहु॑धा वद॑न्ति ।
पे॒शाꣳसि॑ दे॒वाः प॒रमे॑ ज॒नित्रे॑ ॥ सा नो॑ वि॒राड॑नप स्फु॒रन्ती॑ ॥ 52

वाग्दे॒वी जु॑षता मि॒दꣳ ह॒विः । चक्षु॑ दे॒वानां॑ ज्योति॑रमृ॒ते न्य॑क्तं ।
 अ॒स्य वि॒ज्ञाना॑य बहु॒धा निधी॑यते । तस्य॑ सु॒म्न-म॑शीमहि ।
 मा नो॑ हासीद् विचक्ष॑णं । आयु॑रिन्नः प्रती॑र्यतां ।
 अन॑न्धा-श्चक्षु॑षा वयं । जी॒वा ज्योति॑-रशीमहि ।
 सु॒व ज्योति॑-रुतामृ॑तं । श्रोत्रे॑ण भ॒द्र मु॒त-शृ॑ण्वन्ति स॒त्यं ।
 श्रोत्रे॑ण वाचं बहु॒धो-द्य॑मानां । श्रोत्रे॑ण मोद॑श्च मह॑श्च श्रूयते ।
 श्रोत्रे॑ण सर्वा दि॒श आ॑शृणोमि । येन॑ प्रा॒च्या उ॒त दक्षि॑णा ।
 प्रती॑च्यै दि॒शः शृ॑ण्वन्त्यु॒त्तरा॑त् । तदिच्छ्रो॑त्रं बहु॒धोद्य॑मानं ।
 अ॒रान्न ने॒मिः परि॑सर्वं बभू॑व ॥ 53 (22)

सि॒ꣳहे व्या॒घ्र उ॒त या पृ॑दाकौ । त्विषि॑-र॒ग्नौ ब्रा॑ह्म॒णे सू॒र्येया॑ ।
 इन्द्रं॑ या दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा संवि॑दाना ।
 या रा॒जन्ये॑ दु॒न्दु-भा॑वाय॒तायां॑ । अ॒श्वस्य॑ क्र॒द्वे पु॑रुषस्य मा॒यौ ।
 इन्द्रं॑ या दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा संवि॑दाना ।
 या ह॒स्तिनि॑ द्वी॒पिनि॑ या हि॒रण्ये॑ । त्विषि॑-र॒श्वेषु॑ पु॒रुषेषु॑ गोषु ॥ 54

इन्द्रं॑ ँ॒या दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा सँ॒वि॒दाना॑ ।

रथे॑ अ॒क्षे॒षु वृ॒षभ॑स्य॒ वाजे॑ । वा॒ते प॒र्जन्ये॑ व॒रुण॑स्य॒ शुष्मे॑ ।

इन्द्रं॑ ँ॒या दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा सँ॒वि॒दाना॑ ।

रा॒डसि॑ वि॒रा॒डसि॑ । स॒म्रा॒डसि॑ स्व॒रा॒डसि॑ ।

इन्द्रा॑य त्वा तेज॑स्वते तेज॑स्वन्तः॒ श्री॑णामि ।

इन्द्रा॑य त्वौज॑स्वत ओज॑स्वन्तः॒ श्री॑णामि ॥ 55

इन्द्रा॑य त्वा पय॑स्वते पय॑स्वन्तः॒ श्री॑णामि ।

इन्द्रा॑य त्वाऽऽयु॑ष्मत आयु॑ष्मन्तः॒ श्री॑णामि ।

तेजो॑ऽसि । तत्ते॑ प्रय॑च्छामि । तेज॑स्वदस्तु मे॒ मुखं॑ ।

तेज॑स्वच्छि॒रो अस्तु॑ मे । तेज॑स्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् ।

तेज॑सा सं पि॒पृ॒ग्धि॒मा । ओजो॑ऽसि । तत्ते॑ प्रय॑च्छामि ॥ 56

ओज॑स्वदस्तु मे॒ मुखं॑ । ओज॑स्वच्छि॒रो अस्तु॑ मे ।

ओज॑स्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् । ओज॑सा सं॒पि॒पृ॒ग्धि॒मा । पयो॑ऽसि ।

तत्ते॑ प्रय॑च्छामि । पय॑स्वदस्तु मे॒ मुखं॑ । पय॑स्वच्छि॒रो अस्तु॑ मे ।

पय॑स्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् । पय॑सा सं॒पि॒पृ॒ग्धि॒मा ॥ 57

आयु॑रसि॒ । तत्ते॑ प्रय॑च्छामि॒ । आयु॑ष्मदस्तु॒ मे॒ मुखं॑ ॥
 आयु॑ष्मच्छि॒रो अस्तु॑ मे॒ । आयु॑ष्मान् विश्व॑तः प्रत्यङ् ।
 आयु॑षा संपि॑पृग्धि॒ मा । इ॒म म॑ग्न॒ आयु॑षे वर्च॑से कृ॒धि ।
 प्रि॒यꣳ रे॒तो वरु॑ण सोम॒ राजन् । मा॒ ते वा॑स्मा अदि॒ते शर्म॑ यच्छ ।
 विश्वे॑ दे॒वा जर॑दष्टि॒ र्यथाऽस॑त् ॥ 58

आयु॑रसि॒ विश्वा॑युरसि॒ । सर्वा॑युरसि॒ सर्व॑मायुरसि॒ ।
 यतो॑ वातो॒ मनो॑जवाः ।
 यतः॑ क्षर॑न्ति सिन्ध॑वः । तासां॑ त्वा सर्वा॑साꣳ रु॒चा ।
 अ॒भिषि॑ञ्चामि॒ वर्च॑सा । स॒मुद्र॑ इ॒वासि॑ ग॒ह्वना॑ ॥
 सोम॑ इ॒वा॒स्यदा॑भ्यः । अ॒ग्निरि॑व विश्व॑तः प्रत्यङ् ।
 सूर्य॑ इ॒व ज्यो॑तिषा वि॒भूः ॥ 59

अ॒पां यो॑ द्र॒वणे॑ र॒सः । तम॑हमस्मा॒ आमु॑ष्याय॒णाय॑ ।
 तेज॑से ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॒ गृह्णामि॑ । अ॒पां य॑ ऊ॒र्मो र॒सः ।

तम॒हम॒स्मा आ॒मुष्या॒य॒णाय॑ । ओज॒से वी॒र्या॒य गृ॒ह्णामि॑ ।
 अ॒पां यो॑ म॒द्ध्यतो॑ र॒सः । तम॒हम॒स्मा आ॒मुष्या॒य॒णाय॑ ।
 पु॒ष्टे प्र॒जन॒नाय॑ गृ॒ह्णामि॑ । अ॒पां यो॑ य॒ज्ञियो॑ र॒सः ।
 तम॒हम॒स्मा आ॒मुष्या॒य॒णाय॑ । आ॒युषे॑ दी॒र्घायु॑त्वाय गृ॒ह्णामि॑ ॥ 60 (23)

1.21 अन्न सूक्तं

अ॒हम॒स्मि प्र॒थम॒जा ऋ॒तस्य॑ । पूर्वं॑ दे॒वेभ्यो॑ अ॒मृत॑स्य ना॒भिः ।
 यो मा॒ ददा॑ति स इ॒ देव॒ मा वाः॑ । अ॒हम॒न्न म॒न्न म॒दन्त॑म॒ग्नि ।
 पूर्वं॑-म॒ग्नेर॒पि द॒हत्य॑न्नं । य॒त्तौ हा॑साते अ॒हमु॒त्तरे॑षु ।
 व्या॒त्तम॒स्य प॒शव॑-स्सु॒जंभं॑ । प॒श्यन्ति॑ धी॒राः प्र॑च॒रन्ति॑ पा॒काः ।
 जहा॑म्यन्यं न जहा॑म्यन्यं । अ॒हम॒न्नं व॑शमि॒च्चरा॑मि ॥ 61

स॒मा॒नम॒र्थं पर्ये॑मि भुं॒जत् । को मा॒ म॒न्नं म॒नुष्यो॑ दयेत ।
 परा॑के अ॒न्नं नि॒हितं॑ ल्लो॒क ए॒तत् । वि॒श्वे दे॒वैः पि॒तृभि॑ गु॒प्तम॒न्नं ।
 यद॒द्यते॑ लु॒प्यते॑ यत् प॒रोप्य॑ते । श॒त-त॒मीसा॑ त॒नूर्मे॑ बभूव ।
 म॒हान्तौ॑ च॒रू सकृ॑द् दु॒ग्धेन॑ पप्रौ ।
 दि॒वञ्च॑ पृ॒श्नि पृ॒थि॒वीं च॑ सा॒कं ।

तथ्सं-पिबन्तो नमिनन्ति वेधसः । नैतद्भूयो भवति नो कनीयः ॥ 62

अन्नं प्राणमन्न मपान-माहुः । अन्नं मृत्युं तमु जीवातु माहुः ।

अन्नं ब्रह्माणो जरसं वदन्ति । अन्नमाहुः प्रजननं प्रजानां ।

मोघ-मन्नं विन्दते अप्रचेताः । सत्यं ब्रवीमि वध इत्थस तस्य ।

नार्यमणं पुष्यति नो सखायं । केवलाघो भवति केवलादी ।

अहं मेघ स्स्तनयन् वर्षन्नस्मि । मामदन्त्य-हमद्म्यन्यान् ॥ 63

अहं सदमृतो भवामि । मदादित्या अधि सर्वे तपन्ति ।

1.22 वाख सूक्तं

देवीं वाचम जनयन्त यद् वाग्वदन्ति । 64

अनन्ता-मन्तादधि निर्मितां महीं । यस्यां देवा अदधु भोजनानि ।

एकाक्षरां द्विपदां षट्पदाञ्च । वाचं देवा उपजीवन्ति विश्वे ।

वाचं देवा उपजीवन्ति विश्वे । वाचं गन्धर्वाः पशवो मनुष्याः ।

वाचीमा विश्वा भुवना-न्यर्पिता । सा नो हवं जुषता-मिन्द्र पत्नी ।

वागक्षरं प्रथमजा ऋतस्य । वेदानां माता-ऽमृतस्य नाभिः ॥ 65

सा नो जुषाणोप यज्ञ मागात् । अवन्ती देवी सुहवा मे अस्तु ।
या मृषयो मन्त्र कृतो मनीषिणः । अन्वैच्छन् देवा-स्तपसा श्रमेण ।
तां देवीं वाचं हविषा यजामहे । सा नो दधातु सुकृतस्य लोके ।
चत्वारि वाक् परिमिता पदानि । तानि विदु ब्राह्मणा ये मनीषिणः ।
गुहा त्रीणि निहिता नेङ्गयन्ति । तुरीयं वाचो मनुष्या वदन्ति ॥ 66

1.23 श्रद्धा सूक्तं

श्रद्धयाऽग्नि स्समिध्यते । श्रद्धया विन्दते हविः ।
श्रद्धां भगस्य मूर्धनि ।
वचसा वेदयामसि । प्रियं श्रद्धे ददतः । प्रियं श्रद्धे दिदासतः ।
प्रियं भोजेषु यज्वसु । इदं म उदितं कृधि ।
यथा देवा असुरेषु । श्रद्धा मुग्रेषु चक्रिरे ॥ 67

एवं भोजेषु यज्वसु । अस्माक-मुदितं कृधि ।
श्रद्धां देवा यजमानाः । वायु-गोपा उपासते ।
श्रद्धां हृदय्यया-ऽऽकूत्या । श्रद्धया हूयते हविः ।
श्रद्धां प्रात हवामहे । श्रद्धां मद्ध्यन्दिनं परि ।

श्रद्धा॑ सूर्य॑स्य नि॒मृ॒चि॑ । श्रद्धे॑ श्रद्धा॑पये॒ ह॒मा ॥ 68

श्रद्धा॑ दे॒वान॑-धि॒वस्ते॑ । श्रद्धा॑ वि॒श्व॑ मि॒दं जग॑त् ।
श्रद्धां॑ का॒मस्य॑ मा॒तरं॑ । ह॒विषा॑ वर्द्ध॒याम॑सि ।

1.24 ब्रह्म सूक्तं

ब्रह्म॑ ज॒ज्ञानं॑ प्र॒थमं॑ पु॒रस्ता॑त् । वि॒सी॒मत॑-स्सु॒रुचो॑ वे॒न आ॑वः ।
स बु॒द्धि॒नया॑ उ॒पमा॑ अ॒स्य वि॒ष्टाः॑ । स॒तश्च॑ यो॒नि-म॑स॒तश्च॑ वि॒वः ॥
पि॒ता-वि॒राजा॑ मृ॒षभो॑-र॒यीणां॑ । अ॒न्तरि॑क्षं वि॒श्वरू॑प आ॒वि॒वेश॑ ॥ 69

तम॑कै॒रभ्य॑र्चन्ति व॒थ्सं॑ । ब्रह्म॑ स॒न्तं ब्रह्म॑णा वर्द्ध॒यन्तः॑ ॥
ब्रह्म॑ दे॒वान॑ ज॒नय॑त् । ब्रह्म॑ वि॒श्वमि॒दं जग॑त् ॥
ब्रह्म॑णः क्ष॒त्रं निर्मि॑तं । ब्रह्म॑ ब्राह्म॑ण आ॒त्मना॑ ॥
अ॒न्तर॑स्मि-न्नि॒मे लो॒काः॑ । अ॒न्त वि॒श्वमि॒दं जग॑त् ।
ब्रह्मै॒व भू॒तानां॑ ज्येष्ठं॑ । तेन॑ कोऽ॒र्हति॑ स्प॒र्द्धि॒तुं ॥ 70

ब्रह्मं॑ दे॒वा-स्त्रय॑स्त्रि॒ंशत् । ब्रह्म॑-न्नि॒न्द्र प्र॑जाप॒ती ।

ब्र॒ह्मन् ह॒विश्वा भू॒तानि । ना॒वी वा॒न्त-स्स॒माहि॒ता ॥
चत॑स्र आ॒शाः प्र॑चरन्त्व-॒ग्नयः॑ । इ॒मन्नो॑ य॒ज्ञन्न॑यतु प्र॒जान॑न् ।
घृ॒तं पि॒न्वन्न॑ ज॒रꣳ सु॒वीरं॑ ॥ ब्र॒ह्म स॒मिद् भ॑वत्याहु॒तीनां॑ ॥

1.25 गो सूक्तं

आगा॑वो अ॒गम॑न्नु॒त भ॒द्र-म॑क्रन् । सी॒दन्तु॑ गो॒ष्ठे-रण॑यन्त्व॒स्मे ॥ 71

प्र॒जाव॑तीः पु॒रु रू॒पा इ॒ह स्युः॑ । इ॒न्द्राय॑ पू॒र्वी रु॒षसो॑ दु॒हानाः॑ ।
इ॒न्द्रो य॑ज्वने पृ॒णते॑ च शि॒क्षति॑ । उ॒पेद्दा॑ति न स्वं मु॒षाय॑ति ।
भू॒यो भू॒यो र॒यिमि॑दस्य व॒र्द्धय॑न् । अ॒भिन्ने॑ खि॒ल्ले नि॑दधाति दे॒वयुं॑ ।
न ता॑ न॒शन्ति॑ न ता॑ अ॒र्वा ॥ 72

गा॒वो भ॒गो गा॒व इ॒न्द्रो मे॑ अ॒च्छात् । गा॒व स्सो॑मस्य प्रथ॒मस्य॑ भ॒क्षः ।
इ॒मा या॑ गा॒व-स्स॑ज॒नास॑ इ॒न्द्रः । इ॒च्छामी॑-बृ॒दा मन॑सा-चि॒दिन्द्रं॑ ॥
यू॒यं गा॑वो मे॒दय॑था कृ॒शज्जि॑त् ।
अ॒श्ली॒लं चि॑त् कृ॒णु॑था सु॒प्रती॑कं ॥ 73

भ॒द्रं गृ॒हं कृ॑णुथ भ॒द्र वा॑चः । बृ॒हद्वो॑ वय॑ उच्यते स॒भासु॑ ।

प्र॒जा॒व॒ती॒ स्सू॒य॒व॒स॒-रि॒श॒न्तीः॑ । शु॒द्धा॒ अप॒ स्सु॒प्र॒पा॒णे॒ पि॒ब॒न्तीः॑ ।
 मा॒व॒ स्ते॒न॒ ई॒श॒त॒ मा॒घ॒श॒-सः॑ । परि॒वो॒ हे॒ती॒ रु॒द्र॒स्य॑ वृ॒ज्या॒त् ।
 उ॒पे॒द॒-मु॒प॒-प॒र्च॒नं॑ । आ॒सु॒ गो॒षू॒प॒ पृ॒च्य॒तां॑ । उ॒प॒र्ष॒भ॒स्य॑ रे॒त॒सि॑ ।
 उ॒पे॒न्द्र॒ तव॑ वी॒र्ये॑ ॥ 74 (24)

1.26 सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं

ता॒ सूर्या॑ च॒न्द्र॒म॒सा॒ वि॒श्व॒-भृ॒त्त॒मा॒ म॒ह॒त् । ते॒जो॒ व॒सु॒म॒द्रा॒ज॒तो॒ दि॒वि॑ ।
 सा॒मा॒त्मा॒ना॒ च॒र॒त॒ स्साम॑-चा॒रि॒णा॑ । य॒यो॒र्व्र॒तं॑ न॒म॒मे॒ जा॒तु॑ दे॒व॒योः॑ ।
 उ॒भा॒व॒न्तौ॒ परि॒या॒त॒ अ॒म्या॑ । दि॒वो॒ न॒ र॒श्मी॑-स्त॒नु॒तो॒-व्य॒र्ण॒वे॑ ।
 उ॒भा॒ भु॒व॒न्ती॒ भु॒व॒ना॒ क॒वि॒क्र॒तू॑ । सूर्या॑ न॒ च॒न्द्रा॑ च॒र॒तो॒ ह॒ता॒म॒ती॑ ।
 प॒ती॒द्यु॒म॒द् वि॒श्व॒-वि॒दा॒ उ॒भा॒ दि॒वः॑ ।
 सूर्या॑ उ॒भा॒ च॒न्द्र॒म॒सा॒ वि॒च॒क्ष॒णा॑ ॥ 75

वि॒श्व॒वा॒रा॒ व॒रि॒वो॒ भा॒ व॒रे॒ण्या॑ । ता॒ नो॒ऽव॒तं॑ म॒ति॒म॒न्ता॒ म॒हि॒व्र॒ता॑ ।
 वि॒श्व॒ व॒प॒री॒ प्र॒त॒र॒णा॒ त॒र॒न्ता॑ । सु॒व॒र्वि॒दा॒ दृ॒श॒ये॒ भू॒रि॒ र॒श्मी॑ ।
 सूर्या॑ हि॒ च॒न्द्रा॑ व॒सु॒त्वेष॑-दर्श॒ता॑ । म॒न॒स्वि॒नो॒ ऽभा॒नु॒च॒र॒तो॒नु॒-सं॒दि॒वं॑ ।

अस्य॑ श्रवो॑ नद्य॑ स्सप्त॑ बिभ्रति॑ । द्यावा॑ क्षामा॑ पृथि॒वी दर्श॑तं व॒पुः ।
अस्मे॑ सूर्या॑ चन्द्र॒मसा॑-ऽभिचक्षे॑ ।
श्रद्धे॑क-मिन्द्र॑ चरतो॑ विचर्तु॑रं ॥ 76

पूर्वा॑परं चरतो॑ माय॑ यैतौ । शिशू॑ क्रीड॑न्तौ परियातो॑ अध्व॑रं ।
विश्वा॑न्यन्यो भुव॑ना ऽभिच॑ष्टे । ऋतू॑नन्यो विदध॑ज्जायते पुनः॑ ।
हिर॑ण्यवर्णाः शुच॑यः पाव॑का यासा॑ रजा॑ ।
यासां॑ देवा॑ दि॒श्वेन॑ मा चक्षु॑षा पश्य॑त ।
आपो॑ भद्रा॑ आदि॒त्यश्यामि॑ । 77

1.27 नासदासीय सूक्तं

नास॑दासी॒न्नो सदा॑सी॒त्तदानीं॑ । नासी॒द्रजो॑ नो व्यो॒मा-परो॑यत् ।
किमा॑ वरी॒वः कुह॑कस्य शर्म॑न् ।
अंभः॑ किमासीद्-गह॑नं गभी॒रं ॥ 78

न मृ॒त्यु-रमृ॑तं तर्हि॑ न । रात्रि॑या अह॑ आसीत् प्रके॒तः ।
आनी॑द वात॑ स्व॒धया॑ तदेकं॑ । तस्मा॑द्धान्य॑न् न परः॑ किं॒चनास॑ ।
तम॑ आसी॒-त्तमसा॑ गूढ॑मग्रे॑ प्रके॒तं । स॒लिल॑ सर्व॑ मा इ॒दं ।

तु॒च्छे ना॒भ्वपि॑हितं॒ यदा॑सीत् । तम॑सस् तन्म॑हिना जा॒यतै॑कं ।
 काम॑स्तदग्रे॒ सम॑वर्त्तताधि । मन॑सो रे॒तः प्र॑थमं यदा॑सीत् ॥ 79
 स॒ तो ब॑न्धुम॒सति॑ निरविन्दन् । हृ॒दि-प्र॑ती॒ष्या क॒वयो॑ मनी॒षा ।
 ति॒रश्ची॒नो वि॑ततो र॒श्मि-रे॑षां । अ॒धस्वि॑दासी(३) दु॒परि॑स्विदासी(३)त् ।
 रे॒तोधा॑ आ॒सन् म॑हिमान् आ॒सन् ।
 स्व॒धा अ॒वस्ता॑त् प्र॒यतिः॑ पर॒स्तात् ।
 को अ॒ब्धा वे॑दक इ॒ह प्र॑वोचत् । कु॒त आ॑जा॒ता कु॒त इ॒यं वि॑सृष्टिः ।
 अ॒र्वाग् दे॒वा अ॒स्य वि॒सर्ज॑नाय । अथा॒ को वे॑द यत॑ आ ब॒भूव ॥ 80
 इ॒यं वि॑सृष्टि॒र्यत॑ आ॒बभू॑व । यदि॑ वा द॒धे यदि॑ वा न ।
 यो अ॒स्याद्ध्य॑क्षः प॒रमे॑ व्योमन् । सो अ॒ङ्गवे॑द यदि॑ वा न वे॑द ।
 कि॒ञ्चि॒द्विद्व॑नं क॒ उस॑ वृ॒क्ष आ॑सीत् । यतो॒ द्यावा॑ पृथि॒वी नि॑ष्टत॒क्षुः ।
 मनी॑षिणो॒ मन॑सा पृ॒च्छते॑ दु॒तत् । यद॑द्ध्यति॒ष्ठद् भु॑वनानि धा॒रय॑न् ।
 ब्र॒ह्मव॑नं ब्र॒ह्म स॑ वृ॒क्ष आ॑सीत् । यतो॒ द्यावा॑ पृथि॒वी नि॑ष्टत॒क्षुः ॥ 81
 मनी॑षिणो॒ मन॑सा वि॒ब्रवी॑मि वः । ब्र॒ह्माद्ध्य॑ति॒ष्ठद् भु॑वनानि धा॒रय॑न् ।

1.28 भाग्य सूक्तं

प्रा॒तर॒ग्निं प्रा॒तरिन्द्र॑ ह॒वाम॑हे । प्रा॒त मि॒त्रा व॑रुणा प्रा॒तर॒श्विना॑ ॥
प्रा॒त भ॑र्गं पू॒षणं ब्र॑ह्मणस्पतिं । प्रा॒तस्सोम॑ मु॒त रु॒द्रं हु॑वेम ॥
प्रा॒तर्जि॑तं भ॒गमु॒ग्रं हु॑वेम । व॒यं पु॒त्रमदि॑तेर्यो वि॒धत्ता॑ ।
आ॒ध्रश्चि॒द्यं म॑न्यमान-स्तु॒रश्चित् । रा॒जा चि॒द्यं भ॑गं भ॒क्षीत्या॑ह ॥ 82

भ॒गप्र॑णेत-भ॒गस॑त्यराधः । भ॒गेमां धि॒यमु॑द-व॒दद॑न्नः ।
भ॒गप्र॑णो ज॒नय॑ गो॒भिर॒श्वैः । भ॒ग प्र॑नृ॒भि नृ॑वन्तस्स्याम ॥
उ॒तेदा॑नीं भ॒गव॑न्तस्स्याम । उ॒त प्र॑पि॒त्व उ॒त म॑द्ध्ये अ॒ह्नां ।
उ॒तोदि॑ता म॒घव॑न्थ्-सू॒र्यस्य॑ । व॒यं दे॒वानां॑ सु॒मतौ॑ स्याम ॥
भ॒गए॒व भ॑गवा॑ अस्तु दे॒वाः । तेन॑ व॒यं भ॑गवन्त स्स्याम । 83

त॒न्त्वा भ॑ग॒ सर्व॑ इ॒ज्जो॑हवीमि । स॒नो भ॑ग पु॒र ए॒ता भ॑वेह ॥
स॒मध्व॑रा-यो॒षसो॑ऽनमन्त । द॒धिक्रा॑वे॒व शु॑चये प॒दाय॑ ।
अ॒र्वाची॑नं व॒सुवि॑दं भ॒गन्नः॑ । रथ॑मिवा॒श्वा वा॒जिन॑ आव॒हन्तु॑ ॥
अ॒श्वाव॑ती गो॒मती॑ न उ॒षासः॑ । वी॒रव॑ती-स्स॒दमु॑च्छन्तु भ॒द्राः ।
घृ॒तं दु॑हाना वि॒श्वतः॑ प्र॒पीनाः॑ । यू॒यं पा॑त स्व॒स्ति-भि॒स्सदा॑नः ॥ 84 (25)

1.29 नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं)

1.नक्षत्रं – कृत्तिका

देवता – अग्निः

अ॒ग्निर्नः॑ पा॒तु कृ॑त्तिकाः । नक्ष॑त्रं दे॒वमिन्द्रि॑यं । इ॒दमा॑सां-वि॒चक्ष॑णं ।
ह॒विरा॑सं जु॒होत॑न । यस्य॑ भा॒न्ति रश्मि॑यो यस्य॑ के॒तवः॑ ।
यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सर्वा॑ । स कृ॑त्तिका भि॒रभि-सँ॑वसानः ।
अ॒ग्निर्नो॑ दे॒वस्सु॑विते दधातु ॥ 1

2. नक्षत्रं – रोहिणी

देवता – प्रजापतिः

प्र॒जाप॑ते रोहि॒णी वे॑तु पत्नी॑ । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती चि॒त्रभा॑नुः । 85
सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒विते॑ दधातु । यथा॑ जी॒वेम॑ शर॒दस्स॑वीराः ।
रोहि॒णी दे॒व्युद॑गात् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा रू॒पाणि॑ प्र॒तिमो॑दमाना ।
प्र॒जाप॑तिꣳ ह॒विषा॑ वर्धयन्ती । प्रि॒या दे॒वाना॑-मु॒पया॑तु य॒ज्ञं ॥ 2

3.नक्षत्रं – मृगशीर्षः

देवता – सोमः

सोमो॑ रा॒जा मृ॑गशी॒र्षेण॑ आ॒गन् । शि॒वं नक्ष॑त्रं प्रि॒यम॑स्य॒ धाम॑ ।
आ॒प्याय॑मानो बहु॒धा जने॑षु । रे॒तः प्र॒जां य॑ज॒माने॑ दधातु । 86
यत्ते॑ नक्ष॑त्रं मृ॑गशी॒र्षम॑स्ति । प्रि॒यꣳ रा॒जन् प्रि॒यत॑मं प्रि॒याणां॑ ।

तस्मै॑ ते॒ सोम॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । शन्न॑ ए॒धि द्वि॒पदे॑ शंचतु॒ष्पदे॑ ॥ 3

4. नक्षत्रं – आर्द्रा

देवता – रुद्रः

आ॒र्द्रया॑ रु॒द्रः प्र॑थ॒मा न॑ ए॒ति । श्रे॒ष्ठो दे॒वानां॑ प॒तिर॑घ्नियानां॑ ।
नक्ष॑त्रमस्य ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । मा नः॑ प्र॒जाꣳ री॑रिषन् मोत वी॒रान् ।
हे॒ती रु॒द्रस्य॑ परि॒णो वृ॑णक्तु । आ॒र्द्रा नक्ष॑त्रं जुषताꣳ ह॒विर्नः॑ । 87
प्र॒मुञ्च॑मानौ दु॒रितानि॑ वि॒श्वा । अ॒पाघ॑शꣳ सन्नु॒-दता॑मरातिं ॥ 4

5. नक्षत्रं – पुनर्वसु

देवता – अदितिः

पुन॑र्नो दे॒व्यदि॑तिः-स्पृ॒णोतु॑ । पुन॑र्वसू नः पुन॑रेतां य॒ज्ञं ।
पुन॑र्नो दे॒वा अ॒भिय॑न्तु स॒र्वे । पुनः॑ पुन॑र्वो ह॒विषा॑ यजामः ।
ए॒वा न दे॒व्य-दि॑तिर-न॒र्वा । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री ज॑गतः प्रति॒ष्ठा ।
पुन॑र्वसू ह॒विषा॑ वर्धय॑न्ती । प्रि॒यं दे॒वाना॑-म॒प्येतु॑ पाथः ॥ 5 (88)

6. नक्षत्रं – पुष्यः

देवता – बृहस्पतिः

बृ॒हस्प॑तिः प्र॒थम॑ञ्जायमानः । ति॒ष्यं नक्ष॑त्रम॒भि सं॑बभूव ।
श्रे॒ष्ठो दे॒वानां॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुः । दि॒शो नु॑ सर्वा॒ अभ॑यन्नो अस्तु ।
ति॒ष्यः पु॒रस्ता॑दु॒त म॑ध्यतो नः । बृ॒हस्प॑ति र्नः परि॒पातु॑ प॒श्चात् ।
बा॒धे ता॑न् द्वे॒षो अ॑भयं कृणुतां । सु॒वीर्य॑स्य प॒तय॑स्याम ॥ 6

7. नक्षत्रं – आश्रेषंदेवता – सर्पाः

इ॒दं॑ स॒र्पेभ्यो॑ ह॒विर॑स्तु जु॒ष्टं॑ । आ॒श्रेषा॑ येषा॑ म॒नुय॑न्ति चे॒तः॑ । 89
 ये अ॒न्तरि॑क्षं पृथि॒वीं-क्षि॑यन्ति । तेन॑ स्स॒र्पासो॑ ह॒वमा॑गमिष्ठाः ।
 ये रो॒चने॑ सू॒र्यस्या॑पि सर्पाः । ये दि॒वं दे॒वीम॑नु-सञ्च॑रन्ति ।
 येषा॑मा॒श्रेषा॑ अ॒नुय॑न्ति का॒मं॑ । तेभ्य॑-स्स॒र्पेभ्यो॑ म॒धु-म॑ज्जुहोमि ॥ 7

8. नक्षत्रं – मघादेवता – पितरः

उ॒प॒हू॒ताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । म॒नोज॑वस-स्सु॒कृत॑-स्सु॒कृ॒त्याः ।
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमिष्ठाः । स्व॒धाभि॑ र्य॒ज्ञं प्र॑यतं जुषन्तां । 90
 ये अ॒ग्नि॒दग्धा॑ येऽन॒ग्नि-द॑ग्धाः । येऽमु॑ल्लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॒यन्ति॑ ।
 या॒ञ्च वि॒द्यया॑ उ॒ च न॑ प्रवि॒द्य । म॒घासु॑ य॒ज्ञं सु॒कृतं॑ जुषन्तां ॥ 8

9. नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनीदेवता – अर्यमा

ग॒वां प॒तिः फ॒ल्गुनी॑-नाम॒सि त्वं॑ । तद॑ र्यमन् वरुण मि॒त्र चा॒रु ।
 त॒न्वा व॒यं स॒नितार॑ स॒नीनां॑ । जी॒वा जी॒वन्त॑मु॒प सँवि॑शेम ।
 येने॒मा वि॒श्वा भु॒वनानि॑ सज्जि॒ता । यस्य॑ दे॒वा अ॒नुसँ॑यन्ति चे॒तः॑ । 91
 अ॒र्य॒मा रा॒जाऽज॑रस्तु वि॒ष्मान् । फ॒ल्गुनी॑ना-मृष॒भो रो॑रवीति ॥ 9

10. नक्षत्रं – उत्तर फल्गुनी

देवता – भगः

श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि । तत्त्वा विदुः फल्गुनी-स्तस्य वित्तात् ।
अस्मभ्यं-क्षत्रमजरं सुवीर्यं । गोमदश्च-वदुपसन्नु-देह ।
भगोह दाता भग इत्प्रदाता । भगो देवीः फल्गुनी-राविवेश ।
भगस्येत्तं प्रसवं गमेम । यत्र देवै-स्सधमादं मदेम । ॥ 10/ 92

11. नक्षत्रं – हस्तः

देवता – सविता

आयातु देव-स्सवितो पयातु । हिरण्ययेन सुवृता रथेन ।
वहन् हस्तं सुभगं विद्वानापसं । प्रयच्छन्तं पपुरिं पुण्यमच्छ ।
हस्तः प्रयच्छ त्वमृतं वसीयः । दक्षिणेन प्रतिगृभीम एनत् ।
दातार-मद्य सविता विदेय । यो नो हस्ताय प्रसुवाति यज्ञं ॥ 11

12. नक्षत्रं – चित्रा

देवता – त्वष्टा

त्वष्टा नक्षत्र-मभ्येति चित्रां । सुभं ससं-युवतिं रोचमानां । 93
निवेशयन्न-मृतान् मर्त्यांश्च । रूपाणि पिंशन् भुवनानि विश्वा ।
तन्नस्त्वष्टा तदु चित्रा विचष्टां । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ।
तन्नः प्रजां वीरवतीं सनोतु । गोभिर्नो अश्वै-स्समनक्तु यज्ञं ॥ 12

13.नक्षत्रं – स्वाती**देवता – वायुः**

वा॒यु न॑क्ष॒त्र-म॑भ्येति॒ नि॒ष्ट्यां॑ । ति॒ग्मशृ॑ंगो वृ॒षभो॑ रो॒रुवा॑णः ।
 स॒मी॒रय॑न् भुव॒ना मा॑तरिश्वा । अप॒ द्वेषा॑सि नुद-ताम॒रातीः॑ । 94
 तन्नो॑ वा॒यस्तदु॑ नि॒ष्ट्या श्रृ॑णोतु । तन्नक्ष॒त्रं भू॑रि॒दा अ॑स्तु॒ मह्यं॑ ।
 तन्नो॑ दे॒वासो॒ अनु॑ जानन्तु॒ कामं॑ । यथा॒ तरे॑म दुरि॒तानि॒ विश्वा॑ ॥ 13

14.नक्षत्रं – विशाखा**देवता – इन्द्राग्नीः**

दू॒रम॑-स्मच्छ॒त्रवो॑ यन्तु॒ भी॒ताः । तदि॑न्द्रा॒ग्नी कृ॑णुतां॒ तद् वि॑शा॒खे ।
 तन्नो॑ दे॒वा अनु॑मदन्तु॒ यज्ञं॑ । प॒श्चात् पु॒रस्ता॑-दभय॒न्नो अ॑स्तु ।
 नक्ष॑त्राणा-मधि॒पत्नी॒ विशा॑खे । श्रे॒ष्ठा-वि॑न्द्रा॒ग्नी भुव॑नस्य गो॒पौ । 95
 वि॒षूच॑-श्श॒त्रूनप॑-बा॒धमा॑नौ । अप॒क्षुध॑-न्नुद॒ताम॑रातिं । ॥ 14

15. पौर्णमासि

पू॒र्णा प॒श्चादु॑त पू॒र्णा पु॒रस्ता॑त् । उ॒न्मध्य॑तः पौ॒र्णमा॑सी जि॒गाय॑ ।
 तस्यां॑ दे॒वा अधि॑ स॒वस॑न्तः । उ॒त्तमे॑ नाक॒ इह॑ मा॒दय॑न्तां ।
 पृ॒थ्वी सु॒वर्चा॑ युव॒ति-स्स॒जोषाः॑ । पौ॒र्णमा॑स्युद॒गा-च्छो॑भ॒माना॑ ।
 आ॒प्याय॑-य॒न्ती दुरि॑तानि॒ विश्वा॑ ।

उ॒रुं दु॒हां यँज॑मानाय य॒ज्ञं ॥ 15/96 (26)

16.नक्षत्रं – अनूराधा

देवता – मित्रः

ऋ॒द्ध्या॒स्म ह॒व्यै न॑म॒सोप॑-सद्य । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्रधे॑य॒न्नो अ॑स्तु ।
अ॒नू॒रा॒धा॒न् ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । श॒तं जी॑वेम श॒रद॑स्स॒वीराः॑ ।
चि॒त्रं-न॑क्ष॒त्र-मु॒दगा॑त् पु॒रस्ता॑त् । अ॒नू॒रा॒धा स॒ इति॑ यद् वद॑न्ति ।
तन्मि॒त्र ए॒ति प॒थिभि॑ दे॒वयानैः॑ । हि॒रण्य॑यै वि॒ततै॑-रन्त॒रिक्षे॑ ॥ 16

17.नक्षत्रं – ज्येष्ठा

देवता – इन्द्रः

इ॒न्द्रो ज्ये॑ष्ठा म॒नु न॑क्ष॒त्रमे॒ति । यस्मि॑न् वृ॒त्रं वृ॑त्र॒ तूर्ये॑ त॒तार॑ । 97
तस्मि॑न् वय॒-म॒मृतं॑ दु॒हानाः॑ । क्षु॒धन्त॑रेम॒ दुरि॑तिं॒ दुरि॑ष्टिं ।
पु॒र॒न्द॒राय॑ वृष॒भाय॑ धृ॒ष्णवे॑ । अ॒षाढा॑य स॒हमा॑नाय मी॒ढुषे॑ ।
इ॒न्द्राय॑ ज्ये॑ष्ठा म॒धुम॑द्दु॒हाना॑ । उ॒रुं कृ॑णोतु॒ यज॑मानाय लो॒कं ॥ 17

18.नक्षत्रं – मूलं

देवता – प्रजापतिः

मू॒लं प्र॒जां वी॒रव॑तीं वि॒देय॑ । प॒राच्ये॑तु॒ नि॒ऋतिः॑ प॒राचा॑ ।
गो॒भि न॑क्ष॒त्रं प॒शुभि॑-स्स॒मक्तं॑ । अ॒ह भू॑याद् यज॑मानाय म॒ह्यं । 98
अ॒हर्नो॑ अ॒द्य सु॑वि॒ते द॑धातु । मू॒लं न॑क्ष॒त्रमि॒ति यद् वद॑न्ति ।
प॒राचीं॑ वा॒चा नि॒ऋतिं॑ नु॒दामि॑ । शि॒वं प्र॒जायै॑ शि॒वम॑स्तु म॒ह्यं ॥ 18

19.नक्षत्रं – पूर्वाषाढा**देवता – आपः**

या दि॒व्या आपः॑ प॒यसा॑ सं॒बभू॑वुः । या अ॒न्तरि॑क्ष उ॒त पा॒र्त्थि॒वीर्याः॑ ।
 या॒साम॑षा॒ढा अ॒नुय॑न्ति का॒मं ॥ ता न॒ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ।
 याश्च॑ कू॒प्या याश्च॑ ना॒द्या-स्स॑मु॒द्रियाः॑ ।
 याश्च॑ वै॒शन्ती॑रु॒त प्रा॑स॒चीर्याः॑ । 99

या॒साम॑षा॒ढा म॒धु भ॑क्षयन्ति । ता न॒ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ॥ 19

20.नक्षत्रं – उत्तराषाढा**देवता – विश्वेदेवाः**

तन्नो॑ वि॒श्वे उप॑ शृण्वन्तु दे॒वाः । तद॑षा॒ढा अ॒भिसं॑ य॒न्तु य॒ज्ञं ।
 तन्न॑क्ष॒त्रं प्र॑थतां प॒शुभ्यः॑ । कृ॒षि वृ॒ष्टि र्य॑ज॒मानाय॑ कल्पतां ।
 शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वतय॑-स्सु॒पेश॑सः । क॒र्मकृ॑त-स्सु॒कृतो॑ वी॒र्या॑वतीः ।
 वि॒श्वान् दे॒वान् ह॒विषा॑ वर्द्धयन्तीः ।
 अ॒षाढाः॑ का॒म मु॑पयान्तु य॒ज्ञं ॥ 20/100

21.नक्षत्रं – अभिजिद्**देवता – ब्रह्मा**

यस्मिन् ब्र॒ह्माऽभ्य॑जय॒थ् सर्व॑मे॒तत् । अ॒मुञ्च॑ लो॒क मि॒दमू॑च॒ सर्व॑ ।
 तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॒भिजि॑द् वि॒जित्य॑ । श्रि॒यं द॒धात्व॑-ह॒णीय॑मानं ।

उ॒भौ लो॒कौ ब्र॒ह्म॒णा स॒ज्जि॒तेमौ । तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॒भिजिद् विच॑ष्टां ।
तस्मिन् व॒यं पृ॒तना॒स्सं ज॑येम । तन्नो॑ दे॒वासो॒ अनु॑जानन्तु का॒मं ॥ 21

22.नक्षत्रं – श्रवणं

देवता – विष्णुः

शृ॒ण्वन्ति॑ श्रो॒णा-म॒मृत॑स्य गो॒पां ।
पु॒ण्याम॑स्या उप॒शृ॒णोमि॑ वाचं ॥ 101
म॒हीं दे॒वीं वि॑ष्णुपत्नी म॒जूर्या॑ । प्र॒तीची॑ मे॒नाꣳ ह॒विषा॑ यजामः ।
त्रे॒धा वि॑ष्णु-रु॒रुगा॒यो विच॑क्रमे । म॒हीं दि॒वं पृ॒थि॒वी-म॒न्तरि॑क्षं ।
तच्छ्रो॒णैति॑ श्रव-इ॒च्छमा॑ना ।
पु॒ण्यꣳ श्लो॒कं य॑जमा॒नाय कृ॑ण्वती ॥ 22

23.नक्षत्रं – श्रविष्ठा

देवता – वसवः

अ॒ष्टौ दे॒वा व॑सवस्सो॒म्यासः॑ । च॒तस्रो॑ दे॒वी र॒जराः॑ श्रवि॒ष्ठाः ।
ते य॒ज्ञं पा॑न्तु र॒जसः॑ प॒रस्ता॑त् । सं॒वँथ्स॑रीण-म॒मृतꣳ स्व॑स्ति । 102
य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु व॒सवः॑ पु॒रस्ता॑त् । दक्षि॒णतो॑-ऽभि॒यन्तु॑ श्रवि॒ष्ठाः ।
पु॒ण्यन्नक्ष॑त्रम॒भि सं॑विशाम । मा नो॑ अ॒राति॑-र॒घशꣳ सा॒गन् ॥ 23

24.नक्षत्रं – शतभिषक्**देवता – वरुणः**

क्षत्रस्य राजा वरुणोऽधिराजः । नक्षत्राणां शतभिषग् वसिष्ठः ।
 तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः । शतं सहस्रा भेषजानि धत्तः ।
 यज्ञन्नो राजा वरुण उपयातु । तन्नो विश्वे अभिसंय्यन्तु देवाः । 103
 तन्नो नक्षत्रं शतभिषग् जुषाणं । दीर्घमायुः प्रतिरद् भेषजानि ॥ 24

25.नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा**देवता – अजयेकपादः**

अज एकपाद-दुदगात् पुरस्तात् । विश्वा भूतानि प्रति मोदमानः ।
 तस्य देवाः प्रसवं यन्ति सर्वे । प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः ।
 विभ्राजमान-स्समिधा न उग्रः । आन्तरिक्ष-मरुहद-गन्धां ।
 तं सूर्यं देव-मजमेकपादं । प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥ 25 / 104

26.नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा**देवता – अहिर्बुद्धिधनयः**

अहिर्बुद्धिधनयः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणां ।
 तं ब्राह्मणा-स्सोमपा-स्सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभिरक्षन्ति सर्वे ।
 चत्वार एकमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान् वदन्ति ।
 ते बुद्धिनियं परिषद्यं स्तुवन्तः । अहिं रक्षन्ति नमसोप सद्य ॥ 26

27.नक्षत्रं – रेवती

देवता – पूषा

पू॒षा रे॒वत्य॑न्वे॒ति प॑न्थां॑ । पु॒ष्टि॒पती॑ प॒शुपा॑ वाज॑ब॒स्त्यौ । 105
इ॒मानि॑ ह॒व्या प्र॑यता जुषा॒णा । सु॒गैर्नो॑ या॒नैरु॑पयातां य॒ज्ञं ।
क्षु॒द्रान् प॒शून् र॑क्षतु रे॒वती॑ नः । गा॒वो नो॑ अ॒श्वाँ अ॒न्वे॒तु पू॒षा ।
अ॒न्नँ र॑क्षन्तौ बहु॒धा वि॑रूपं । वाजँ॑ स॒नुतां॑ य॒जमा॑नाय य॒ज्ञं ॥ 27

28 नक्षत्रं – अश्विनी

देवता – अश्विनी देवौ

तद॒श्विना॑-व॒श्वयु॑जो-पयातां । शु॒भङ्ग॑मि॒ष्टौ सु॒यमे॑भिर॒श्वैः ।
स्व॒न्नक्ष॑त्रँ ह॒विषा॑ यजन्तौ । म॒ध्वा-सं॑पृ॒क्तौ य॑जुषा॒ सम॑क्तौ । 106
यौ दे॒वानां॑ भि॒षजौ॑ ह॒व्यवा॑हौ । वि॒श्वस्य॑ दू॒ता-व॑मृतस्य गो॒पौ ।
तौ नक्ष॑त्रं-जुजुषा॒णो-पया॑तां । नमो॑ऽश्वि॒भ्यां कृ॑णुमो-ऽश्व॒युग्भ्यां॑ ॥ 28

29.नक्षत्रं – अपभरणी

देवता – यमः

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑ भ॒रन्तु॑ । तद् य॒मो रा॒जा भ॑ग॒वान् वि॑च॒ष्टां ।
लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान् हि॑ । सु॒गन्तः॑ प॒न्थाम॑भयं कृ॒णोतु॑ ।
यस्मिन्॑ नक्ष॒त्रे य॒म ए॒ति रा॒जा । यस्मि॑न्ने॒न-म॑भ्य॒र्षिच॑न्त दे॒वाः ।
तद॑स्य चि॒त्रँ ह॒विषा॑ यजाम । अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑ भ॒रन्तु॑ ॥ 29

30. अमावासि

नि॒वेश॑नी॒ यत्ते॑ दे॒वा अ॒दधुः॑ । 107

31. चन्द्रमा

न॒वो न॒वो भ॒वति॑ जा॒यमा॑नो॒ यमा॑दि॒त्या अ॒शुमा॑-प्या॒यय॑न्ति ।

32. अहो रात्री

ये वि॒रूपे॑ स॒मन॑सा सं॒व्यँय॑न्ती । स॒मानं॑ त॒न्तुं परि॑ता-त॒नातै॑ ॥
 वि॒भू प्र॒भू अ॒नुभू॑ वि॒श्वतो॑ हु॒वे । ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑ग-मे॒तं ।
 व॒यं दे॒वी ब्र॒ह्मणा॑ संवि॑दा॒नाः । सु॒रन्ना॑सो दे॒ववी॑तिं द॒धानाः॑ । 108
 अ॒होरा॑त्रे ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । अ॒ति पा॒प्मान॑-म॒तिमु॑क्त्या ग॒मेम॑ ॥

33. उषा

प्र॒त्युव॑ दृ॒श्याय॑ती । व्यु॒च्छन्ती॑ दु॒हिता॑ दि॒वः ।
 अ॒पो म॒ही वृ॑णु॒ते चक्षु॑षा । त॒मो ज्यो॑तिष्-कृ॒णोति॑ सू॒नरी॑ ॥
 उ॒दु स्त्रि॑यास्स॒चते॑ सू॒र्यः । स चा॑ उ॒द्यन्न॑क्ष॒त्र मर्चि॑मत् ।
 त॒वे दु॒षो व्यु॑षि सू॒र्यस्य॑ च । सं॒भक्ते॑न ग॒मेम॑हि ॥ 109

---

34. नक्षत्रः

तन्नो नक्षत्र मर्चिमत् । भानुमत्तेज उच्छरत् ।
उपयज्ञ-मिहागमत् । प्रनक्षत्राय देवाय । इन्द्रा येन्दुः हवामहे ।
स न स्सविता सुवथ् सनिं । पुष्टिदां वीरवत्तमं ॥

35. सूर्यः

उदुत्यं चित्रं ॥ 110

36. अदितिः

अदितिर्न उरुष्यतु महीमूषु मातरं ॥

37. विष्णुः

इदं विष्णु प्रतद्विष्णुः ॥ 111

38. अग्निः

अग्निर् मूर्धा भुवः ॥

39. अनुमती

अनुनो-ऽद्यानुमति-रन्विदनुमते त्वं ॥

40. हव्यवाहः (अग्निः)

हव्य वाहः स्विष्टं ॥ 112

1.30 नक्षत्र उपहोम मन्त्राः

1. कृत्तिका

अ॒ग्नये॒ स्वाहा॒ कृ॒त्ति॒का॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥ अ॒ंबायै॒ स्वाहा॑ दु॒लायै॒ स्वाहा॑ ।
 नि॒त॒त्यै॒ स्वाहा॑ ऽभ्र॒य॒न्त्यै॒ स्वाहा॑ ॥ मे॒घ॒य॒न्त्यै॒ स्वाहा॑ व॒र्ष॒य॒न्त्यै॒ स्वाहा॑ ॥
 चु॒पु॒णी॒कायै॒ स्वाहा॑ ॥

2. रोहिणी

प्र॒जा॒प॒तये॒ स्वाहा॑ रो॒हि॒ण्यै॒ स्वाहा॑ ॥
 रो॒च॒मा॒नायै॒ स्वाहा॑ प्र॒जा॒भ्य॒ स्वाहा॑ ॥

3. मृगशीर्षः

सो॒माय॒ स्वाहा॑ मृ॒ग॒शी॒र्षाय॒ स्वाहा॑ ॥ इ॒न्व॒का॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ष॒धी॒भ्य॒
 स्स्वाहा॑ ॥

रा॒ज्याय॒ स्वाहा॑-ऽभि॒जि॒त्यै॒ स्वाहा॑ ॥ 113

4. आर्द्रा

रु॒द्राय॒ स्वाहा॑ ऽऽर्द्रा॒यै॒ स्वाहा॑ ॥ पि॒न्व॒मा॒नायै॒ स्वाहा॑ प॒शु॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

---

5. पुनर्वसु

अ॒दि॒त्यै॑ स्वा॒हा पु॒नर्व॑सु॒भ्यां॑ । स्वा॒हा भू॒त्यै॑ स्वा॒हा प्र॒जा॒त्यै॑ स्वा॒हा ॥

6. पुष्यः

बृ॒ह॒स्प॒तये॑ स्वा॒हा ति॒ष्या॑य स्वा॒हा । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒साय॑ स्वा॒हा ॥

7. आश्रेषं

स॒र्पे॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ऽऽश्रे॑षा॒भ्य॑ स्स्वा॒हा । द॒न्द॒शू॒के॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

8. मघा

पि॒तृ॒भ्य॑ स्स्वा॒हा म॒घा॒भ्यः॑ । स्वा॒हा ऽन॒घा॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ऽग॒दा॒भ्यः॑ ।
स्वा॒हा रु॒न्ध॒ती॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥ 114

9. पूर्व फल्गुनी

अ॒र्य॒म्णे॑ स्वा॒हा फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॑ स्वा॒हा । प॒शु॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

10. उत्तर फल्गुनी

भ॒गा॒य॑ स्वा॒हा फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॑ स्वा॒हा । श्रै॒ष्ठ॒या॒य॑ स्वा॒हा ॥

11. हस्तः

स॒वि॒त्रे॑ स्वा॒हा ह॒स्ता॒य॑ । स्वा॒हा द॒द॒ते॑ स्वा॒हा पृ॒ण॒ते॑ ।
स्वा॒हा प्र॒य॒च्छ॒ते॑ स्वा॒हा प्र॒ति॒गृ॒भ्ण॒ते॑ स्वा॒हा ॥

12. चित्रा

त्वष्ट्रे॑ स्वाहा॑ चि॒त्रायै॑ स्वाहा॑ । चै॒त्राय॑ स्वाहा॑ प्र॒जायै॑ स्वाहा॑ ॥

13. स्वाति

वा॒यवे॑ स्वाहा॑ नि॒ष्ट्यायै॑ स्वाहा॑ ।
का॒मचा॒राय॑ स्वाहा॑ ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

14. विशाखा

इ॒न्द्रा॒ग्निभ्या॑ स्वाहा॑ वि॒शाखा॑भ्या॑ स्वाहा॑ ।
श्रै॒ष्ठया॑य स्वाहा॑ ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

15. पौर्णमासि

पौ॒र्णमा॒स्यै॑ स्वाहा॑ का॒माय॑ स्वाहा॑ ग॒त्यै॑ स्वाहा॑ ॥ 115 (29)

16. अनूराधा

मि॒त्राय॑ स्वाहा॑-ऽनू॒राधे॑भ्य॒स्स्वाहा॑ । मि॒त्रधे॑याय॒ स्वाहा॑-
ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

---

17. ज्येष्ठा

इन्द्राय॑ स्वाहा॑ ज्येष्ठायै॑ स्वाहा॑ ।

ज्यैष्ठ्याय॑ स्वाहा॑-ऽभिजित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

18. मूलं

प्रजापतये॑ स्वाहा॑ मूलाय॑ स्वाहा॑ । प्रजायै॑ स्वाहा॑ ॥

19. पूर्वाषाढा

अद्भ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषाढाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

समुद्राय॑ स्वाहा॑ कामाय॑ स्वाहा॑ । अभिजित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

20. उत्तराषाढा

विश्वेभ्यो॑ देवेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषाढाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

अनपजय्याय॑ स्वाहा॑ जित्यै॑ स्वाहा॑ ॥ 116

21. अभिजित्

ब्रह्मणे॑ स्वाहा॑ ऽभिजिते॑ स्वाहा॑ ।

ब्रह्म॑ लोकाय॑ स्वाहा॑ ऽभिजित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

22. श्रवणं

विष्णवे॑ स्वाहा॑ श्रोणायै॑ स्वाहा॑ । इलोकाय॑ स्वाहा॑ श्रुताय॑ स्वाहा॑ ॥

23. श्रविष्ठा

वसु॑भ्य॒ स्स्वाहा॒ श्रवि॑ष्ठाभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥ अ॒ग्राय॒ स्वाहा॒ परी॑त्यै॒ स्वाहा॑ ॥

24. शतभिषक्

वरु॑णाय॒ स्वाहा॒ श॒तभि॑षजे॒ स्वाहा॑ ॥ भे॒षजे॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

25. पूर्व प्रोष्ठपदा

अजा॑यैक॒पदे॒ स्वाहा॑ प्रो॒ष्ठप॒देभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥ 117

तेज॑से॒ स्वाहा॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॒ स्वाहा॑ ॥

26. उत्तर प्रोष्ठपदा

अह॑ये बु॒ध्निया॑य॒ स्वाहा॑ प्रो॒ष्ठप॒देभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥ प्र॒ति॒ष्ठा॒यै॒ स्वाहा॑ ॥

27. रेवति

पू॒ष्णे॒ स्वाहा॑ रे॒वत्यै॒ स्वाहा॑ ॥ प॒शुभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

28. अश्विनी

अ॒श्विभ्या॑ꣳ स्वाहा॑ ऽश्व॒युग्भ्या॑ꣳ स्वाहा॑ ॥

श्रो॑त्राय॒ स्वाहा॑ श्रु॒त्यै॒ स्वाहा॑ ॥

---

29. अपभरणि

य॒मा॒य॒ स्वा॒हा॒ ऽप॒भ॒र॒णी॒भ्य॒ स्वा॒हा॒ ॥

रा॒ज्या॒य॒ स्वा॒हा॒ ऽभि॒जि॒त्यै॒ स्वा॒हा॒ ॥

30. अमावासि

अ॒मा॒वा॒स्या॒यै॒ स्वा॒हा॒ का॒मा॒य॒ स्वा॒हा॒ ऽऽग॒त्यै॒ स्वा॒हा॒ ॥ 118 (30)

31. चन्द्रमा

च॒न्द्र॒म॒से॒ स्वा॒हा॒ प्र॒ती॒दृ॒श्या॒यै॒ स्वा॒हा॒ ॥

अ॒हो॒रा॒त्रे॒भ्य॒ स्वा॒हा॒-ऽर्द्ध॒मा॒से॒भ्य॒ स्वा॒हा॒ ॥

मा॒से॒भ्य॒ स्वा॒हा॒र्तु॒भ्य॒ स्वा॒हा॒ । सं॒व॒त्स॒रा॒य॒ स्वा॒हा॒ ॥

32. अहो रात्री

अ॒हे॒ स्वा॒हा॒ रा॒त्रि॒यै॒ स्वा॒हा॒ । अ॒ति॒मु॒क्त्यै॒ स्वा॒हा॒ ॥

33. उषा

उ॒ष॒से॒ स्वा॒हा॒ व्यु॒ष्ट्यै॒ स्वा॒हा॒ । व्यू॒षु॒ष्यै॒ स्वा॒हा॒ व्यु॒च्छ॒न्त्यै॒ स्वा॒हा॒ ।

व्यु॒ष्टायै॒ स्वा॒हा॒ ॥

34. नक्षत्रः

नक्षत्राय॑ स्वा॒हो॒दे॒ष्यते॑ स्वा॒हा ॥ 119

उ॒द्यते॑ स्वा॒हो-दि॒ताय॑ स्वा॒हा । हर॑से स्वा॒हा भर॑से स्वा॒हा ।

भ्राज॑से स्वा॒हा तेज॑से स्वा॒हा । तप॑से स्वा॒हा ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॑ स्वा॒हा ॥

35. सूर्यः

सूर्या॑य स्वा॒हा नक्ष॑त्रेभ्य॒ स्स्वा॒हा । प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥

36. अदितिः

अदि॑त्यै स्वा॒हा प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥

37. विष्णुः

विष्णा॑वे स्वा॒हा य॒ज्ञाय॑ स्वा॒हा । प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥ 120

दधि॑क्राव॒णो अ॒कारि॑षं । जि॒ष्णो र॑श्चस्य वा॒जिनः॑ ।

सुर॑भि नो मु॒खा क॒रत् । प्र॒ण आ॒यू॒षि ता॑रिषत् ।

आपो॑हि॒ष्ठा म॒योभु॑वस्ता न ऊ॒र्जे द॑धातन । म॒हे र॑णाय चक्ष॑से ।

यो व॑श्शि॒वत॑मो र॒सस्त॑स्य भाज॑यते ह नः ।

उ॒शती॑रिव मा॒तरः॑ । तस्मा॑ अर॒ङ्गमा॑म वो यस्य॑ क्षया॑य जि॒न्वथ॑ ।

आपो॑ जनय॑था च नः॑ ॥ 121 (32)

1.31 वरुण सूक्तं

उदु॑त्त॒मं व॑रुण॒ पाश॑ म॒स्म-द॑वा॒ध॒मं वि॑म॒ध्य॒मञ्च॑ श्र॒थाय॑ ।
अथा॑ वय॒मादि॑त्य व्र॒ते त॒वाना॑ग॒सो अ॑दि॒तये॑ स्याम ॥
अस्त॑भ् ना॒द्ध्य॒ा मृ॒षभो॑ अ॒न्तरि॑क्ष॒ ममि॑मीत व॒रिमा॑णं पृथि॒व्या
आऽसी॑दद् वि॒श्वा भु॑वनानि स॒म्राड् वि॒श्वेत्ता॑नि वरुण॒स्य व्र॑तानि ॥
यत्किञ्चे॒दं व॑रुण॒ दैव्ये॑ जने॒ऽभिद्रो॑हं म॒नुष्या॑-श्च॒राम॑सि ।
अचि॑त्ती॒ यत्त॒व धर्मा॑ यु॒योपि॑म॒ मान॑स्त॒स्मा-दे॑न॒सो दे॒व री॑रिषः ॥
कि॒त॒वा॒सो य॒द्रि रि॒पु र्न॑ दी॒वि य॒द्वाघा॑ स॒त्य-मु॒तय॑न्न वि॒द्म ।
सर्वा॑-ता॒विष्य॑ शि॒थिरे॑व दे॒वा था॑ ते स्याम वरुण॒ प्रिया॑सः ॥
अ॒व॒ते हे॒डो व॑रुण॒ नमो॑ भि॒रव॑ य॒ज्ञे-भि॑रीमहे ह॒विर्भिः॑ ।
क्ष॒य॒न्न-स्म॑भ्य॒ मसु॑र-प्र॒चेतो॑ रा॒ज॒न्नेना॑ऽसि शि॒श्रथः॑ कृ॒तानि॑ ॥
त॒त्वाया॑मि ब्र॒ह्मणा॑ व॒न्द॒मान॑-स्त॒दा शा॑स्ते॒ यज॑मानो ह॒विर्भिः॑ ।
अहे॑ड॒मानो॑ वरुणे॒ह बो॒द्ध्युरु॑श॒ऽस॒मान॑ आ॒युः प्र॑मोषीः ॥ 122 (33)

1.32 पवमान सूक्तं

हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासु जातः कश्यपो यास्विन्द्रः ।
 अग्निं या गर्भं दधिरे विरूपास्तान आपश्श७ स्योना भवन्तु ॥
 यासां राजा वरुणो याति मध्ये सत्यान् ऋते अवपश्यं जनानां ।
 मधुश्चुत-श्शुचयो याः पावकास्ता न आपश्श७ स्योना भवन्तु ॥
 यासां देवा दिवि कृण्वन्ति भक्षय्या अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति ।
 याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति शुक्रास्ता न आपश्श७ स्योना भवन्तु ॥
 शिवेन मा चक्षुषा पश्यताप शिवया तनुवोप स्पृशत त्वचं मे ।
 सर्वां अग्नीं रप्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो
 बलमोजो निधत्त ॥ 123 (34)

पवमान-स्सुवर्जनः । पवित्रेण विचर्षणिः । यः पोता स पुनातु मा ।
 पुनन्तु मा देवजनाः । पुनन्तु मनवो धिया । पुनन्तु विश्व आयवः ।
 जातवेदः पवित्रवत् । पवित्रेण पुनाहि मा । शुक्रेण देव दीद्यत् ।
 अग्ने क्रत्वा क्रतू रनु ॥ 124

य॒त्ते॒ प॒वि॒त्र-म॒र्चि॒षि । अ॒ग्ने॒ वि॒त॒त-म॒न्त्र॒रा । ब्र॒ह्म॒ ते॒न पु॒नी॒महे॑ ।
उ॒भा॒भ्यां॑ दे॒व स॒वि॒तः । प॒वि॒त्रे॒ण स॒वे॒न च॑ । इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नी॒महे॑ ।
वै॒श्व॒दे॒वी पु॒न॒ती दे॒व्या॒गात्॑ ॥ य॒स्यै॑ ब॒ह्वी-स्त॒नु॒वो वी॒त॒पृ॒ष्ठाः ।
तया॑ म॒द॒न्त-स्स॒ध॒माद्यै॑षु । व॒य॒ꣳ स्या॒म प॒त॒यो र॒यी॒णां ॥ 125

वै॒श्वान॒रो र॒श्मि॒भिर्मा॑ पु॒नातु॑ । वा॒तः प्रा॒णे॒ने॒षि॒रो म॒यो भूः॑ ।
द्या॒वा पृ॒थि॒वी प॒य॒सा प॒यो॒भिः । ऋ॒ता॒व॒री य॒ज्ञि॒ये मा॑ पु॒नी॒तां ।
बृ॒ह॒द्भि-स्स॒वि॒त॒स्तृ॒भिः । व॒र्षि॒ष्ठै दे॒व॒म॒न्म॒भिः ।
अ॒ग्ने दक्षैः॑ पु॒ना॒हि मा॑ ।
ये॒न दे॒वा अ॒पु॒न॒त । ये॒नापो॑ दि॒व्यं॒क॒शः । ते॒न दि॒व्ये॒न ब्र॒ह्म॒णा ॥ 126

इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नी॒महे॑ । यः पा॒व॒मा॒नी र॒द्ध्ये॒ति ।
ऋ॒षि॒भि-स्सं॑भृ॒तꣳ र॒सं॑ ॥ स॒र्वꣳ स॒ पू॒त॒म॒श्ना॒ति ।
स्व॒दि॒तं मा॒त॒रि॒श्व॒ना । पा॒व॒मा॒नी॒र्यो अ॒द्ध्ये॒ति ।
ऋ॒षि॒भि-स्सं॑भृ॒तꣳ र॒सं॑ ॥ त॒स्मै॒ सर॑स्व॒ती दु॒हे ।
क्षी॒रꣳ सर्पि॑ र्म॒धू॒द॒कं । पा॒व॒मा॒नी स्स्व॑स्त्य॒य॒नीः ॥ 127

सु॒दु॒घा॒हि प॒य॒स्व॒तीः । ऋ॒षि॒भि-स्सं॑भृ॒तो र॒सः॑ ।

ब्रा॒ह्म॒णेष्व॒-मृ॒त॑ ह॒तं । पा॒व॒मा॒नी दि॑शन्तु नः ।
 इ॒मं लो॒कम॑थो अ॒मुं । का॒मा॒न्थ् स॒म॒द॒र्ध्य॑न्तु नः ।
 दे॒वी दे॒वैः स॒माभृ॑ताः । पा॒व॒मा॒नी-स्स्व॑स्त्ययनीः ।
 सु॒दु॒घा॒हि घृ॑तश्चुतः । ऋ॒षि॒भि-स्सं॑भृतो रसः ॥ 128

ब्रा॒ह्म॒णेष्व॒मृ॒त॑ ह॒तं । येन॑ दे॒वाः प॒वि॒त्रे॒ण ।
 आ॒त्मा॒नं पु॒न॒ते स॒दा ॥ तेन॑ स॒ह॒स्र॑ धारेण ।
 पा॒व॒मा॒न्यः पु॒न॒न्तु मा । प्रा॒जा॒प॒त्यं प॒वि॒त्रं ॥
 श॒तो॒द्याम॑ हिर॒ण्म॒यं । तेन॑ ब्र॒ह्म॒ वि॒दो व॒यं ।
 पू॒तं ब्र॒ह्म पु॒नी॒म॒हे । इन्द्र॑-स्सु॒नी॒ती स॒ह॒मा पु॒ना॒तु ।
 सोम॑स्स्व॒स्त्या व॒रु॒ण-स्स॒मी॒च्या ॥
 य॒मो रा॒जा प्र॒मृ॒णाभिः॑ पु॒ना॒तु मा ।
 जा॒त॒वे॒दा मो॒र्ज॒य॒न्त्या पु॒ना॒तु । भूर्भु॑व॒स्सु॒वः ॥ 129 (35)

ओं तच्छं॒य्योँरा वृ॑णीमहे । गा॒तुं य॒ज्ञाय॑ । गा॒तुं य॒ज्ञ॒प॒तये॑ ।

दै॒वीस्स्व॒स्तिर॒स्तु नः॑ । स्व॒स्ति मा॒नु॒षेभ्यः॑ ।

ऊ॒र्ध्वं जि॒गातु॑ भेष॒जं ।

श॒न्नो अ॒स्तु द्वि॒पदे॑ । शं चतु॑ष्पदे ॥ 130 (36)

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ॥

(उदकशान्ति समाप्तं)

1.33 नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्राः)

1. नक्षत्रं – कृत्तिका

अ॒ग्नि॒र्नः॑ पा॒तु कृ॒त्ति॒काः॑ । नक्ष॒त्रं दे॒वमि॒न्द्रि॒यं । इ॒दमा॑सां-वि॒चक्ष॑णं ।
 ह॒वि॒रा॒सं जु॑होतन । यस्य॒ भान्ति॑ रश्मयो यस्य॒ के॒तवः॑ ।
 यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सर्वा॑ । स कृ॒त्ति॒काभि॑रभि-सँव॑सानः ।
 अ॒ग्नि॒र्नो दे॒वस्सु॑वि॒ते द॑धातु ॥ 1

अ॒ग्नये॑ स्वा॒हा कृ॒त्ति॒काभ्य॑ स्वा॒हा ॥

अ॒ंबा॒यै स्वा॒हा दु॒ला॒यै स्वा॒हा ॥

नि॒त॒त्यै स्वा॒हा ऽभ्र॑यन्त्यै स्वा॒हा ॥

मे॒घ॒यन्त्यै॑ स्वा॒हा वर्ष॑यन्त्यै स्वा॒हा ॥

चु॒पु॒णी॒का॒यै स्वा॒हा ॥

(कृत्तिका नक्षत्र देवतायै अग्नये नमः)

2. नक्षत्रं – रोहिणी

प्र॒जा॒प॒ते रो॒हि॒णी वे॒तु प॒त्नी॑ । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती॑ चि॒त्रभा॑नुः ।
 सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒वि॒ते द॑धातु । यथा॒ जी॒वेम॑ श॒रद॑स्सवी॒राः ।

रोहिणी देव्युदगात् पुरस्तात् । विश्वा रूपाणि प्रतिमोदमाना ।
प्रजापतिं हविषा वर्धयन्ती । प्रिया देवाना-मुपयातु यज्ञं ॥ 2

प्रजापतये स्वाहा रोहिण्यै स्वाहा ।
रोचमानायै स्वाहा प्रजाभ्य स्वाहा ।

(रोहिणी नक्षत्र देवतायै प्रजापतये नमः)

3. नक्षत्रं – मृगशीर्षः

सोमो राजा मृगशीर्षेण आगन् । शिवं नक्षत्रं प्रियमस्य धाम ।
आप्यायमानो बहुधा जनेषु । रेतः प्रजां यजमाने दधातु ।
यत्ते नक्षत्रं मृगशीर्षमस्ति । प्रियं राजन् प्रियतमं प्रियाणां ।
तस्मै ते सोम हविषा विधेम । शन्न एधि द्विपदे शंचतुष्पदे ॥ 3

सोमाय स्वाहा मृगशीर्षाय स्वाहा ।
इन्वकाभ्य स्स्वाहौषधीभ्य स्स्वाहा ।
राज्याय स्वाहा-ऽभिजित्यै स्वाहा ।

(मृगशीर्ष नक्षत्र देवतायै सोमाय नमः)

4. नक्षत्रं – आर्द्रा

आ॒र्द्रया॑ रु॒द्रः प्र॑थ॒मा न॑ ए॒ति । श्रे॒ष्ठो दे॒वानां॑ प॒तिर॑घ्नियानां॑ ॥
 नक्ष॑त्रमस्य ह॒विषा॑ वि॒धेम । मा नः॑ प्र॒जाꣳ री॑रिषन् मोत वी॒रान् ।
 हे॒ती रु॒द्रस्य॑ परि॒णो वृ॑णक्तु । आ॒र्द्रा नक्ष॑त्रं जुषताꣳ ह॒विर्नः॑ ।
 प्र॒मुञ्च॑मानौ दु॒रितानि॑ वि॒श्वा । अ॒पाघ॑शꣳ सन्नु॒-द॒ताम॑रातिं ॥ 4

रु॒द्राय॑ स्वा॒हाꣳꣳर्द्रायै॑ स्वा॒हा ॥

पि॒न्वमा॑नायै॑ स्वा॒हा प॒शुभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

(आर्द्रा नक्षत्र देवतायै रुद्राय नमः)

5. नक्षत्रं – पुनर्वसु

पुन॑र्नो दे॒व्यदि॑ति-स्पृ॒णोतु॑ । पुन॑र्वसू नः पुन॑रेतां य॒ज्ञं ।
 पुन॑र्नो दे॒वा अ॒भिय॑न्तु स॒र्वे ॥ पुनः॑ पुन॑र्वो ह॒विषा॑ यजामः ।
 ए॒वा न दे॒व्य-दि॑तिर-न॒र्वा । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री ज॑गतः प्र॒तिष्ठा ।
 पुन॑र्वसू ह॒विषा॑ वर्धयन्ती । प्रि॒यं दे॒वाना-म॑प्येतु पा॒थः ॥ 5

अ॒दित्यै॑ स्वा॒हा पुन॑र्वसुभ्यां ।

स्वा॒हा भू॒त्यै स्वा॒हा प्र॒जात्यै॑ स्वा॒हा ॥

(पुनर्वसु नक्षत्र देवतायै अदित्यै नमः)

6. नक्षत्रं – पुष्यः

बृ॒हस्प॑तिः प्रथ॑मज्जायमानः । ति॒ष्यं नक्ष॑त्रम॒भि संब॑भूव ।
श्रेष्ठो॑ दे॒वानां॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुः । दि॒शो नु॑ सर्वा॒ अभय॑न्नो अस्तु ।
ति॒ष्यः पु॒रस्ता॑दु॒त मध्य॑तो नः । बृ॒हस्प॑ति॒ र्नः परि॑पातु प॒श्चात् ।
बाधे॑ तान् द्वेषो॑ अभयं कृणुतां । सु॒वीर्य॑स्य प॒तय॑स्याम ॥ 6
बृ॒हस्प॑तये॒ स्वाहा॑ ति॒ष्याय॑ स्वाहा ॥
ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॒ स्वाहा॑ ॥

(पुष्य नक्षत्र देवतायै बृहस्पतये नमः)

7. नक्षत्रं – आश्रेषा

इ॒दं स॒र्पेभ्यो॑ ह॒विर॑स्तु जुष्टं ॥ आ॒श्रेषा॑ येषा॒ मनु॑यन्ति॒ चेतः॑ ।
ये अ॒न्तरि॑क्षं पृ॒थि॒वीं-क्षि॑यन्ति । तेन॑ स्स॒र्पासो॑ ह॒वमा॑गमिष्ठाः ।
ये रो॑चने॒ सूर्य॑स्यापि॒ सर्पाः॑ । ये दि॒वं दे॒वीमनु॑-सञ्चरन्ति ।
येषा॑माश्रेषा॒ अनु॑यन्ति॒ कामं॑ ॥ तेभ्य॑-स्स॒र्पेभ्यो॑ मधु॒-मज्जु॑होमि ॥ 7
स॒र्पेभ्य॑ स्स्वाहा ॥ आ॒श्रेषा॑भ्य॒ स्वाहा॑ ॥ द॒न्दशू॑केभ्य॒ स्वाहा॑ ॥

(आश्रेषा नक्षत्र देवतायै सर्पेभ्यो नमः)

8. नक्षत्रं – मघा

उप॑हू॒ताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । मनो॑जवस-स्सुकृ॒त-स्सुकृ॒त्याः ।
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे हव॑मागमिष्ठाः । स्व॒धाभि॑ र्य॒ज्ञं प्र॑यतं जुषन्तां ।
 ये अ॒ग्निद॒ग्धा येऽन॑ग्नि-द॒ग्धाः । येऽमु॑ल्लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॒यन्ति॑ ।
 या॒श्च वि॒द्यया॑ उ॒ च न॑ प्रवि॒द्य ।

म॒घासु॑ य॒ज्ञं सु॑कृ॒तं जुष॑न्तां ॥ 8

पि॒तृभ्य॑ स्स्वाहा॑ म॒घाभ्यः॑ । स्वाहा॑ ऽन॒घाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽग॒दाभ्यः॑ ।
 स्वाहा॑ रु॒न्धती॑भ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

(मघा नक्षत्र देवतायै पितृभ्यो नमः)

9. नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनी

गवां॑ पतिः॒ फल्गु॑नी-नामसि॒ त्वं । तद॑ र्यमन् वरुण मि॒त्र चारु॑ ।
 त॒त्वा व॒यं स॑नितारं॒ सनी॑नां । जी॒वा जी॑वन्तमुप सँवि॒शेम॑ ।
 येने॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सज्जि॒ता । यस्य॑ दे॒वा अनु॑सँय्यन्ति॒ चेतः॑ ।
 अ॒र्यमा॑ राजाऽज॒रस्तु॑ विष्मान् । फल्गु॑नीना-मृष॒भो रो॑रवीति ॥ 9

अ॒र्यम्णे॑ स्वाहा॑ फल्गु॑नीभ्यां स्वाहा॑ ॥ प॒शुभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

(पूर्वफल्गुनी नक्षत्र देवतायै अर्यम्णे नमः)

10. नक्षत्रं – उत्तर फल्गुनी

श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि । तत्त्वा विदुः फल्गुनी-स्तस्य वित्तात् ।

अस्मभ्यं-क्षत्रमजरं सुवीर्यं । गोमदश्च-वदुपसन्नु-देह ।

भगोह दाता भग इत्प्रदाता । भगो देवीः फल्गुनी-राविवेश ।

भगस्येत्तं प्रसवं गमेम । यत्र देवै-स्सधमादं मदेम । ॥ 10

भगाय स्वाहा फल्गुनीभ्यां स्वाहा । श्रेष्ठयाय स्वाहा ।

(उत्तरफल्गुनी नक्षत्र देवतायै भगाय नमः)

11. नक्षत्रं – हस्तः

आयातु देव-स्सवितोपयातु । हिरण्ययेन सुवृता रथेन ।

वहन् हस्तं सुभगं विद्वनापसं । प्रयच्छन्तं पपुरिं पुण्यमच्छ ।

हस्तः प्रयच्छ त्वमृतं वसीयः । दक्षिणेन प्रतिगृभीम एनत् ।

दातार-मद्य सविता विदेय । यो नो हस्ताय प्रसुवाति यज्ञं ॥ 11

सवित्रे स्वाहा हस्ताय । स्वाहा ददते स्वाहा पृणते ।

स्वाहा प्रयच्छते स्वाहा प्रतिगृभ्णते स्वाहा ।

(हस्त नक्षत्र देवतायै सवित्रे नमः)

12. नक्षत्रं – चित्रा

त्वष्टा नक्षत्र-मभ्येति चित्रां । सुभ॑ ससं-युवति॑ रोचमानां ।
 निवेशयन्न-मृतान् मर्त्या॑श्च । रूपाणि पि॑शन् भुवनानि विश्वा ॥
 तन्नस्त्वष्टा तदु चित्रा विचष्टां । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ॥
 तन्नः प्रजां वीरवती॑ सनोतु । गोभिर्नो अश्वै-स्समनक्तु यज्ञं ॥ 12
 त्वष्ट्रे स्वाहा चित्रायै स्वाहा ॥ चैत्राय स्वाहा प्रजायै स्वाहा ॥

(चित्रा नक्षत्र देवतायै त्वष्ट्रे नमः)

13. नक्षत्रं – स्वाती

वायु नक्षत्र-मभ्येति निष्च्यां ॥ तिग्मशृंगो वृषभो रोरुवाणः ।
 समीरयन् भुवना मातरिश्वा ॥ अप द्वेषा॑सि नुद-तामरातीः ।
 तन्नो वायस्तदु निष्च्या शृणोतु । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ॥
 तन्नो देवासो अनु जानन्तु कामं ॥ यथा तरेम दुरितानि विश्वा ॥ 13
 वायवे स्वाहा निष्च्यायै स्वाहा ॥
 कामचाराय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥

(स्वाती नक्षत्र देवतायै वायवे नमः)

14. नक्षत्रं – विशाखा

दूर॑म-स्मच्छ॑त्र॒वो य॑न्तु भी॒ताः । तदिन्द्रा॑ग्नी कृ॑णुतां तद् विशा॑खे ।
तन्नो॑ दे॒वा अनु॑मदन्तु य॒ज्ञं । प॒श्चात् पु॒रस्ता॑ -द॒भय॑न्नो अस्तु ।
नक्ष॑त्राणा-मधि॑प॒त्नी विशा॑खे । श्रेष्ठा॑-विन्द्रा॑ग्नी भुव॑नस्य गो॒पौ ।
विषू॑च-श्शत्रू॑नप-बाध॑मानौ । अप॑क्षुध-न्नुद॑तामरातिं । ॥ 14

इन्द्रा॑ग्निभ्या॒ स्वाहा॑ विशा॑खाभ्या॒ स्वाहा॑ ।
श्रेष्ठ॑याय॒ स्वाहा॑ ऽभिजि॑त्यै स्वाहा॑ ।

(विशाखा नक्षत्र देवतायै इन्द्राग्निभ्यां नमः)

15. पौर्णमासि

पूर्णा॑ प॒श्चादु॑त पूर्णा॑ पु॒रस्ता॑त् । उन्म॑ध्यतः पौर्ण॑मासी जि॒गाय॑ ।
तस्यां॑ दे॒वा अधि॑ सँव॑सन्तः । उत्त॑मे नाक॑ इ॒ह मा॑दयन्तां ।
पृ॒थ्वी सु॒वर्चा॑ युव॒ति-स्सजो॑षाः । पौर्ण॑मास्युद॒गा-च्छो॑भमाना ।
आ॒प्याय॑-यन्ती दु॒रितानि॑ विश्वा॑ । उरुं॑ दु॒हां यँज॑मानाय य॒ज्ञं ॥ 15

पौर्ण॑मास्यै॒ स्वाहा॑ का॒माय॑ स्वाहा॑ गत्यै॒ स्वाहा॑ ।

(पौर्ण्यमास्यै नमः)

16. नक्षत्रं – अनूराधा

ऋ॒द्ध्या॒स्म ह॒व्यै न॑म॒सोप॒-सद्य॑ । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्र॒धेय॑न्नो अस्तु ।
 अ॒नू॒रा॒धा॒न् ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । श॒तं जी॑वेम श॒रद॑स्स॒वीराः॑ ।
 चि॒त्रं-नक्ष॑त्र-मु॒दगा॑त् पु॒रस्ता॑त् । अ॒नू॒रा॒धा॒स इति॑ यद् वद॑न्ति ।
 तन्मि॒त्र ए॒ति प॒थिभि॑ दे॒वयानैः॑ । हि॒रण्य॑यै वि॒ततै॑-रन्त॒रिक्षे॑ ॥ 16

मि॒त्राय॑ स्वाहा-अ॒नू॒रा॒धेभ्य॑ स्स्वाहा ॥

मि॒त्र॒धेया॑य स्वाहा-अ॒भिजि॑त्यै स्वाहा ॥

(अनूराधा नक्षत्र देवतायै मित्राय नमः)

17. नक्षत्रं – ज्येष्ठा

इन्द्रो॑ ज्ये॒ष्ठा म॒नु नक्ष॑त्रमेति । यस्मिन् वृ॒त्रं वृ॒त्र तू॒र्ये त॒तार॑ ।
 तस्मिन् वय॑-म॒मृतं॑ दु॒हानाः॑ । क्षु॒धन्त॑रेम दु॒रितिं॑ दु॒रिष्टिं॑ ।
 पु॒रन्द॑राय वृष॒भाय॑ धृ॒ष्णवे॑ । अषा॒ढाय॑ स॒हमा॑नाय मी॒ढुषे॑ ।
 इन्द्रा॑य ज्ये॒ष्ठा मधु॑मदु॒हाना॑ । उ॒रुं कृ॑णोतु यज॑मानाय लो॒कं ॥ 17

इन्द्रा॑य स्वाहा ज्ये॒ष्ठा॒यै स्वाहा॑ ॥

ज्यैष्ठ्या॑य स्वाहा-अ॒भिजि॑त्यै स्वाहा ॥

(ज्येष्ठा नक्षत्र देवतायै इन्द्राय नमः)

18. नक्षत्रं – मूलं

मूलं प्रजां वीरवतीं विदेय । पराच्येतु निऋतिः पराचा ।
गोभिर्नक्षत्रं पशुभिस्समक्तं । अहर्भूयाद् यजमानाय मह्यं ।
अहर्नो अद्य सुविते दधातु । मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति ।
पराचीं वाचा निऋतिं नुदामि । शिवं प्रजायै शिवमस्तु मह्यं ॥ 18
प्रजापतये स्वाहा मूलाय स्वाहा । प्रजायै स्वाहा ।

(मूला नक्षत्र देवतायै प्रजापतये नमः)

19. नक्षत्रं – पूर्वाषाढा

या दिव्या आपः पयसा संबभूवुः । या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः ।
यासामषाढा अनुयन्ति कामं । ता न आपश्शस्योना भवन्तु ।
याश्च कूप्या याश्च नाद्यास्समुद्रियाः । याश्च वैशन्तीरुत प्रासचीर्याः ।
यासामषाढा मधु भक्षयन्ति । ता न आपः शस्योना भवन्तु ॥ 19
अद्भ्यस्स्वाहा षाढाभ्यस्स्वाहा ।
समुद्राय स्वाहा कामाय स्वाहा । अभिजित्यै स्वाहा ।

(पूर्वाषाढा नक्षत्र देवतायै अद्भ्यो नमः)

20. नक्षत्रं – उत्तराषाढा

तन्नो॑ वि॒श्वे उप॑ शृण्वन्तु दे॒वाः । तद॑षा॒ढा अभि॑सं य॒न्तु य॒ज्ञं ।
 तन्न॑क्ष॒त्रं प्र॒थतां प॒शुभ्यः॑ । कृ॒षि वृ॒ष्टि र्यज॑मानाय कल्पतां ।
 शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वतय॑-स्सुपे॒शसः॑ । क॒र्मकृ॑त-स्सु॒कृतो वी॒र्या॑वतीः ।
 वि॒श्वान् दे॒वान् ह॒विषा॑ वर्द्धय॒न्तीः । अ॒षाढाः॑ का॒म मु॒पयान्तु॑ य॒ज्ञं ॥ 20
 वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषा॒ढाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।
 अ॒न॒प॒ज॒य्याय॑ स्वाहा॑ जि॒त्यै स्वाहा॑ ।

(उत्तराषाढा नक्षत्र देवतायै विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमः)

21. नक्षत्रं – अभिजित्

यस्मिन् ब्र॒ह्माभ्य॑जय॒त् सर्व॑मे॒तत् । अ॒मुञ्च॑ लो॒क मि॒दमू॑च॒ सर्व॑ ।
 तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॒भिजि॑द् वि॒जित्य॑ । श्रि॒यं द॒धात्व॑-ह॒णीय॑मानं ।
 उ॒भौ लो॒कौ ब्र॒ह्मणा॑ सज्जि॒तेमौ॑ । तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॒भिजि॑द् वि॒चष्टां॑ ।
 तस्मिन् व॒यं पृ॒तना॑स्सं ज॒येम॑ । तन्नो॑ दे॒वासो॑ अनु॒जानन्तु॑ का॒मं ॥ 21

ब्रह्म॑णे स्वाहा॑ ऽभिजि॑ते स्वाहा॑ ॥

ब्रह्म॑ लो॒काय॑ स्वाहा॑ ऽभिजि॑त्यै स्वाहा॑ ॥

(अभिजित् नक्षत्र देवतायै ब्रह्मणे नमः)

22. नक्षत्रं – श्रवणं

शृ॒ण्वन्ति॑ श्रो॒णा-म॒मृत॑स्य गो॒पां । पु॒ण्याम॑स्या उप॒शृ॒णोमि॑ वाचं॑ ॥

म॒हीं दे॒वीं वि॒ष्णुप॑त्नी म॒जूर्या॑ । प्र॒तीची॑ मेना॒ꣳ ह॒विषा॑ यजामः ।

त्रेधा॑ वि॒ष्णु-रु॒रुगा॑यो विच॒क्रमे॑ । म॒हीं दि॒वं पृ॒थि॒वी-म॒न्तरि॑क्षं ।

तच्छ्रो॑णैति श्रव॑-इच्छ॒माना॑ । पु॒ण्यꣳ श्लो॒कं य॑ज॒मानाय॑ कृ॒ण्वती॑ ॥ 22

वि॒ष्णवे॑ स्वाहा॑ श्रो॒णायै॑ स्वाहा॑ । श्लो॒काय॑ स्वाहा॑ श्रु॒ताय॑ स्वाहा॑ ॥

(श्रवण नक्षत्र देवतायै विष्णवे नमः)

23. नक्षत्रं – श्रविष्ठा

अ॒ष्टौ दे॒वा वस॑वस्सो॒म्यासः॑ । चत॑स्रो दे॒वी रज॑राः श्रवि॒ष्ठाः ।

ते य॒ज्ञं पा॑न्तु रज॒सः पर॑स्तात् । सं॒वँथ्स॑रीण-म॒मृतꣳ स्व॑स्ति ।

य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु वस॒वः पु॒रस्ता॑त् । दक्षि॑णतो-ऽभि॒यन्तु॑ श्रवि॒ष्ठाः ।

पु॒ण्यन्न॑क्षत्रम॒भि सँवि॑शाम । मा नो॑ अ॒राति॑-र॒घशꣳ सा॒गन् ॥ 23

वसु॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ श्रवि॑ष्ठाभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

अ॒ग्राय॑ स्वाहा॒ परी॑त्यै स्वाहा॑ ॥

(श्रविष्ठा नक्षत्र देवतायै वसुभ्यो नमः)

24. नक्षत्रं – शतभिषक्

क्षत्र॑स्य॒ राजा॑ वरु॒णोऽधि॑राजः । नक्ष॑त्राणां॒ शत॑भिषग् वसि॑ष्ठः ।
 तौ दे॒वेभ्यः॑ कृणु॒तो दी॒र्घमा॑युः । शत॑ सह॒स्रा भे॒षजा॑नि धत्तः ।
 यज्ञ॑न्नो राजा॒ वरु॒ण उप॑यातु । तन्नो॒ विश्वे॑ अ॒भि संय्य॑न्तु दे॒वाः ।
 तन्नो॒ नक्ष॑त्रं॒ शत॑भिषग् जुषा॒णं । दी॒र्घमा॑युः प्र॒तिर॑द् भे॒षजा॑नि ॥ 24
 वरु॑णाय॒ स्वाहा॑ शत॑भिष॒जे स्वाहा॑ ॥ भे॒षजे॒भ्य स्स्वाहा॑ ॥

(शतभिषक् नक्षत्र देवतायै वरुणाय नमः)

25. नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा

अज॑ एक॒पा दु॑दगात् पुर॒स्तात् । विश्वा॑ भू॒तानि॑ प्र॒ति मो॑दमानः ।
 तस्य॑ दे॒वाः प्र॒सवं॑ य॒न्ति सर्वे॑ ॥ प्रो॒ष्ठप॑दासो अ॒मृत॑स्य गो॒पाः ।
 वि॒भ्राज॑मान-स्समि॒धा न उ॒ग्रः । आ॒न्तरि॑क्ष-मरु॒हद॑-गन्धां ।
 तं सूर्य॑ दे॒व-म॒जमे॑कपादं । प्रो॒ष्ठप॑दासो अ॒नुय॑न्ति सर्वे॑ ॥ 25

अजायै कपदे स्वाहा प्रोष्ठपदेभ्य स्स्वाहा ।

तेजसे स्वाहा ब्रह्मवर्चसाय स्वाहा ।

(पूर्वप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अजाय एकपदे नमः)

26. नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा

अहि बुद्धिनयः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणां ।

तं ब्राह्मणा-स्सोमपा-स्सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभिरक्षन्ति सर्वे ।

चत्वार एकमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान् वदन्ति ।

ते बुद्धिनयं परिषद्यं स्तुवन्तः । अहिं रक्षन्ति नमसोप सद्य ॥ 26

अहये बुद्धिनयाय स्वाहा प्रोष्ठपदेभ्य स्स्वाहा । प्रतिष्ठायै स्वाहा ।

(उत्तरप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अहये बुद्धिनयाय नमः)

27. नक्षत्रं – रेवती

पूषा रेवत्यन्वेति पन्थां । पुष्टिपती पशुपा वाजबस्त्यौ ।

इमानि हव्या प्रयता जुषाणा । सुगैर्नो यानैरुपयातां यज्ञं ।

क्षुद्रान् पशून् रक्षतु रेवती नः । गावो नो अश्वा अन्वेतु पूषा ।

अन्नं रक्षन्तौ बहुधा विरूपं । वाजं सनुतां यजमानाय यज्ञं ॥ 27

पू॒ष्णे स्वा॒हा रे॒वत्यै॑ स्वा॒हा । प॒शुभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

(रेवती नक्षत्र देवतायै पूष्णे नमः)

28 नक्षत्रं – अश्विनी

तद॒श्विना॑-व॒श्वयु॑जो-प॒यातां॑ । शु॒भङ्ग॑मि॒ष्टौ सु॒यमे॑भि॒रश्वैः॑ ।
स्व॒न्नक्ष॑त्रं ह॒विषा॑ यज॒न्तौ । म॒ध्वा-सं॑पृ॒क्तौ य॒जुषा॑ स॒मक्तौ॑ ।
यौ दे॒वानां॑ भि॒षजौ॑ ह॒व्यवा॑हौ । वि॒श्वस्य॑ दू॒ता-व॒मृत॑स्य गो॒पौ ।
तौ नक्ष॑त्रं-जु॒जुषा॑णो-प॒यातां॑ । नमो॑ऽश्वि॒भ्यां कृ॑णुमो-ऽश्व॒युग्भ्यां॑ ॥ 28

अ॒श्विभ्या॑ स्वा॒हा ऽश्व॒युग्भ्या॑ स्वा॒हा ।
श्रो॒त्राय॑ स्वा॒हा श्रु॒त्यै स्वा॒हा ॥

(अश्विनी नक्षत्र देवतायै अश्विभ्यां नमः)

29. नक्षत्रं – अपभरणी

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑ भ॒रन्तु॑ । तद् य॒मो रा॒जा भ॒गवान् वि॑च॒ष्टां ।
लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान् हि॑ । सु॒गन्तः॑ प॒न्थाम॑भयं कृ॒णोतु॑ ।
यस्मिन्॑ नक्ष॒त्रे य॒म ए॒ति रा॒जा । यस्मि॑न्नेन-म॒भ्यर्षि॑च॒न्त दे॒वाः ।
तद॒स्य चि॒त्रं ह॒विषा॑ य॒जाम॑ । अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑ भ॒रन्तु॑ ॥ 29

य॒माय॒ स्वाहा॑ ऽप॒भर॑णी॒भ्य॒ स्वाहा॑ ॥

रा॒ज्याय॒ स्वाहा॑ ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

(अपभरणी नक्षत्र देवतायै यमाय नमः)

30. अमावासि

नि॒वेश॑नी स॒ङ्ग॑मनी वसू॑नां वि॒श्वा रू॒पाणि॒ वसू॑न्या-वे॒शय॑न्ती ।

सह॒स्र-पोष॑ सु॒भगा र॑राणा सा न आ॒गन् वर्च॑सा संवि॑दाना ।

यत्ते॑ दे॒वा अ॑दधु भा॒गधे॒य-म॑मा॒वास्ये॑ संवँ॑सन्तो म॒हित्वा ।

सा नो॑ य॒ज्ञं पि॑पृहि वि॒श्ववा॑रे र॒यिन्नो॑ धेहि सु॒भगे सु॒वीरं॑ ॥ 30

अ॒मा॒वा॒स्यायै॑ स्वाहा॑ का॒माय॒ स्वाहा॑ ऽग॒त्यै स्वाहा॑ ॥

(अमावास्यै नमः)

31. चन्द्रमा

नवो॑ नवो भवति जा॒यमा॑नोऽ॒ह्नां के॒तु-रुष॑सा मे॒त्यग्रै॑ ।

भा॒गं दे॒वेभ्यो॑ वि॒दधा॑त्यायन् प्र॒चन्द्र॑मा स्ति॒रति॑ दी॒र्घमा॑युः ।

यमा॑दि॒त्या अ॒शुमा॑प्याय॒यन्ति॑ यम॒क्षित॑-म॒क्षित॑यः पिब॑न्ति ।

तेन॑ नो रा॒जा वरु॑णो बृ॒हस्प॑ति रा॒प्याय॑यन्तु भु॒वन॑स्य गो॒पाः ॥ 31

च॒न्द्रम॑से॒ स्वाहा॑ प्र॒तीदृ॑श्यायै॒ स्वाहा॑ ।
 अ॒हो॒रा॒त्रेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽर्द्धमा॑सेभ्य॒ स्स्वाहा॑ ।
 मा॑सेभ्य॒ स्स्वाह॑र्तुभ्य॒ स्स्वाहा॑ । सं॒वँ॒त्स॒राय॑ स्वाहा॑ ।

(चन्द्रमसे नमः)

32. अहो रात्री

ये वि॒रूपे॑ स॒मन॑सा सं॒व्यँय॑न्ती । स॒मानं॑ त॒न्तुं॑ परि॒ता-त॑नातै॑ ।
 वि॒भू प्र॒भू अ॒नुभू॑ वि॒श्वतो॑ हुवे । ते नो नक्ष॑त्रे ह॒वमा॑ग-मेतं ।
 वयं दे॒वी ब्र॑ह्मणा सं॒विँ॒दानाः॑ । सु॒रत्ना॑सो दे॒ववी॑तिं द॒धानाः॑ ।
 अ॒हो॒रा॒त्रे ह॒विषा॑ वर्द्धय॑न्तः । अति॑ पा॒प्मान॑-मति॑मुक्त्या गमेम । 32
 अ॒हे स्वाहा॑ रा॒त्रियै॑ स्वाहा॑ । अति॑मुक्त्यै॒ स्वाहा॑ ।

(अहो रात्राभ्यां नमः)

33. उषा

प्र॒त्युव॑ दृ॒श्याय॑ती । व्यु॒च्छन्ती॑ दुहि॒ता दि॒वः ।
 अ॒पो म॒ही वृ॑णुते चक्षु॑षा । तमो॑ ज्योति॑ष्-कृ॒णोति॑ स॒न॒नी ।
 उ॒दु स्त्रि॑यास्सच॒ते सूर्यः॑ । स चा॑ उ॒द्यन्नक्ष॑त्र म॒र्चि॒मत् ।

त वे॒दु॒षो॑ व्यु॒षि॑ सू॒र्यस्य॑ च । संभ॒क्तेन॑ गमेमहि । 33

उ॒ष॒से॒ स्वा॒हा व्यु॒ष्ट्यै॑ स्वा॒हा ॥

व्यु॒षु॒ष्यै॑ स्वा॒हा व्यु॒च्छन्त्यै॑ स्वा॒हा ॥ व्यु॒ष्टायै॑ स्वा॒हा ॥

(उषसे नमः)

34. नक्षत्रः

तन्नो॑ नक्ष॒त्र म॑र्चि॒मत् । भानु॑मत्तेज उ॒च्छर॑त् ।

उप॑य॒ज्ञ-मि॑हाग॒मत् । प्र॒नक्ष॑त्राय दे॒वाय॑ । इन्द्रा॑ येन्दु॒ः ह॒वाम॑हे ।

स न॑ स्सवि॒ता सु॑व॒थ् स॒निं । पु॒ष्टि॒दां वी॑रव॒त्तमं॑ । 34

नक्ष॑त्राय स्वा॒हो दे॑ष्यते स्वा॒हा ॥ उ॒द्यते॑ स्वा॒हो-दि॑ताय स्वा॒हा ॥

हर॑से स्वा॒हा भर॑से स्वा॒हा ॥ भ्राज॑से स्वा॒हा तेज॑से स्वा॒हा ॥

तप॑से स्वा॒हा ब्र॒ह्मव॑र्चसाय स्वा॒हा ॥ (नक्षत्राय नमः)

35. सूर्यः

उदु॒त्यं जा॒तवे॑दसं दे॒वं व॑हन्ति के॒तवः॑ । दृ॒शे वि॑श्वाय सू॒र्य ॥

चि॒त्रं दे॒वाना॑ मुदगा॒दनी॑कं चक्षु॒ मि॒त्रस्य॑ वरुणस्याग्नेः ।

आ॒ऽप्रा द्या॒वा पृ॒थि॒वी अ॒न्तरि॑क्षु॒ः सू॒र्य आ॒त्मा ज॑गतस्त॒स्थुष॑श्च । 35

सूर्याय॑ स्वाहा॑ नक्षत्रेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

प्रतिष्ठायै॑ स्वाहा॑ ।

(सूर्याय नमः)

36. अदितिः

अदिति॑र्न उरु॑ष्य-त्वदि॑तिः शर्म॑ यच्छतु । अदि॑तिः पा॒त्व॒ ह॑सः ।

मही॑मूषु मा॒तर॒ सु॒व्र॒ता॒ना-मृ॒तस्य॑ पत्नी॑ मव॑से हुवेम ।

तुवि॑क्षत्रा-म॒जर॑न्ती मुरु॑ची सु॒शर्मा॑ण-मदि॑ति सु॒प्रणी॑ति । 36

अदि॑त्यै स्वाहा॑ प्रतिष्ठायै॑ स्वाहा॑ ।

(अदित्यै नमः)

37. विष्णुः

इदं॑ वि॒ष्णु वि॑चक्रमे त्रेधा॑ निद॑धे प॒दं । समू॑ढमस्य पा॒ सु॒रे ।

प्रत॑द्विष्णु स्तव॑ते वी॒र्या॑य । मृ॒गो न भी॑मः कु॒चरो॑ गि॒रि॒ष्ठाः ।

यस्यो॑रुषु त्रिषु॑ वि॒क्रम॑णेषु । अधि॑क्षियन्ति भुव॑नानि वि॒श्वा । 37

विष्ण॑वे स्वाहा॑ य॒ज्ञाय॑ स्वाहा॑ ।

प्रतिष्ठायै॑ स्वाहा॑ ।

(विष्णवे नमः)

38. अग्निः

अ॒ग्नि॒ मूर्धा॑ दि॒वः क॒कुत्प॑तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।

अपा॑ꣳ रेता॑ꣳसि जि॒न्वति॑ ।

भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ रज॒सश्च॑ ने॒ता यत्रा॑ नि॒युद्भिः॑ सच॑से शि॒वाभिः॑ ।

दि॒वि मूर्धा॑नं दधि॑षे सुव॒र्षां जि॒ह्वा॑म॒ग्ने च॑कृ॒षे ह॒व्य॑वा॒हं ॥ 38

(अग्नये नमः)

39. अनुमती

अनु॑नोऽद्या॑नुमति॑ र्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ म॒न्यतां॑ ।

अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्य॑वा॒हनो॑ भव॒तां दा॑शु॒षे म॑यः ।

अ॒न्विद॑नुमते॒ त्वं म॑न्यासै॒ शंच॑ नः कृ॒धि ।

क्र॒त्वे द॑क्षाय॒ नो हि॒नु प्र॒ण आ॒यूꣳषि॑ ता॒रिषः॑ ।

(अनुमत्यै नमः) 39

40. हव्यवाहः (अग्निः)

ह॒व्य॒वा॒ह॑-म॒भि॒मा॒ति॒षा॒हं॑ । र॒क्षो॒ह॒णं॑ पृ॒त॒ना॒सु॑ जि॒ष्णुं॑ ।
 ज्यो॒ति॒ष्म॒न्तं॑ दी॒द्य॒तं॑ पु॒र॒न्धिं॑ । अ॒ग्नि॒ः स्वि॒ष्ट॒ कृ॒त॒मा॑ हु॒वे॒म ।
 स्वि॒ष्ट॒ म॒ग्ने॑ अ॒भि॒त॒त् पृ॒णा॒हि॑ । वि॒श्वा॒ दे॒व पृ॒त॒ना॑ अ॒भि॒ष्य॑ ।
 उ॒रु॒न्नः॑ प॒न्थां॑ प्र॒दि॒शन्॑ वि॒भा॒हि॑ । ज्यो॒ति॒ष्म॒द्धे॒ह्य ज॒र॒न्न॑ आ॒युः॑ ॥ 40

(अग्नये नमः)

नक्षत्रदेवताभ्यो नमः

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑